

POPOLEN PORAZ DELAVSKE STRANKE

Vlada angleške delavske stranke je bila poražena pri splošnih volitvah. — Kot je bilo pričakovati, je dobila konservativna stranka absolutno večino v novem parlamentu. — Asquith je bil med liberalnimi voditelji, ki so bili poraženi.

Poroča John Balderston.

London, Anglija, 30. oktobra. — Vlada Ramsay MacDonalda je bila pokopana pod plazom glasov, ki so bili odani za kandidate konservativne ali Tory stranke.

Najnovejša poročila kažejo, da se bo vrnil Stanley Baldwin, konservativni voditelj, v poslansko zbornico z veliko večino nad delom in liberali. Istočasno so bili poraženi nekateri odlični liberalci, posebno Asquith.

Potvorjeno pismo Zinovjeva, v katerem se je pozivalo na revolucijo v Angliji, in "redči strah", ki je bil posledica omahljive politike MacDonalda v zadevah Rusije ter splošno nezadovoljstvo med prebivalstvom nad rekordom delavske stranke, — vse to je proizvedlo presenetljivi protidelavski pravorek.

Delavska stranka pa ni izgubila niti enega svojih starih pristašev. Prvih sedem volilnih okrajev, ki so poslali izide, je sporočilo, da je dobila delavska stranka 63,000 glasov proti 55,000 tekom lanskim volitvam. Šest od teh sedmih sedežev, katere so imeli laboriti, pa so dobili sedaj konservativci vsled konservativno-liberalne koalicije ter povečanega glasovanja za konservativno stranko.

Po vsej Angliji je tekom dne močno deževalo, a kljub temu se je registriralo neobičajno veliko število glasov, ki daleč presegajo številke lanskega leta.

V sedmih volilnih okrajih v Midlands je poskočilo število glasov za konservativno stranko od 68,000 na 95,000 in število liberalnih glasov je padlo od 44,000 na 32,000. Brezbrižni volilci, ki so ponavadi sedeli za pečjo, so včeraj nastopili kot en mož.

Čeprav bo mogoče skupno število glasov za delavsko stranko večje kot je bilo preteklega leta, ter presega vse, kar je dosedaj izvajala delavska stranka, bo naravnost neverjetno število glasov za konservativce zasenčilo vladno MacDonalda po desetmesečnem obstoju.

Kot je bilo pričakovati, so izgubili liberalci veliko število glasov in sedežev v parlamentu in ostali so tretji. Konservativna stranka je dobila . . . 154 sedežev. Delavska stranka . . . 71 " Liberalna stranka . . . 21 " Raztreseni glasovi . . . 9 "

Sedaj pa je treba vprašati, kaj pomenja zmaga konservativne stranke za angleško politiko.

Konservativna zmaga pomenja povratek Stanley Baldwin na mesto ministrskega predsednika in markija Curzona namesto ministra za zunanje zadeve. V svojem volilnem manifestu, ki predstavlja nekak strnakin program, je dal Baldwin naslednje obljube:

"Zavrnitev angleško-ruske pogodbe, glede katere se je pogajal delavski kabinet.

"Podpiranje in ojačenje Lige narodov na praktičnih principih," kar bo glavni princip angleške zunanje politike.

"Imperijalna preferenčnost", — to je sistem prednostne carine v imperiju, da se pospeši trgovino v angleškem imperiju samem.

Vzrok poraza konservativcev tekom lanskim volitev je bil ta, da so ustrajali pri splošnem tarifu. Manifest ni v tekočem letu omenil tega splošnega tarifa, a v nekaterih svojih govorih se je Baldwin zavzel za zopetno uveljavljanje McKenna tarifa, da se zavaruje industrijo, a je ob istem času obljubil, da ne bo skušal določiti tarif na živila.

Konservativni manifest je nadalje obljubljal, da bo skril nezaposlenost, omilil skrajno slab stanovanjski položaj v Angliji, pomagal poljedelstvu ter skušal skriti cene, a ničesar ni povedal, na kak način namerava to storiti.

NOVA IZNAJDBA.

Washington, D. C., 30. okt. — Armadni avijatikci so bombardirali oblake s peskom, povzročili padavino ter preganili tudi meglo. V meteoroloških krogih se glasi, da vključuje ta eksperiment velike možnosti.

MOSELSKO VPRAŠANJE ZAČASNO REŠENO.

Bruselj, Belgija, 30. oktobra. — Spor med Anglijo in Turčijo za stran Moselskega vprašanja je zaenkrat poravnal. Soglasno je bilo sklenjeno, naj se določi proviziorno mejo, koje stalnost naj se pozneje reši.

TROCKEGA NI V RIMU.

Rim, Italija, 30. oktobra. — Sovjetski poslanik in uradniki zunanega ministrstva v Rimu so odločno dementirali vest, da se mudi v Rimu sovjetski vojni minister Trocki.

Blaznikova PRATIKA

(S TREMI MLATIČI) za leto 1925. Cena 20 centov. Slovenic Publishing Co. 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

V ZNAMENJU VOLILNE KAMPANJE.

Na slikal vidite Mrs. Minnie Cunningham, ravnateljico Narodne Legeje Ameriških Volilk. Na plakatu poziva svoje volilke, naj volijo na vsak način, ne glede za koga naj volijo.

ŠOPROG UMORJENE ŽENSKSE SE JE OBESIL

Železniški delavec Thomas, katerega so pridržale oblasti kot osumljenega umora žene, je izvršil v zaporu samomor. — Obesil se je na oprto.

Belvidere, N. J., 30. oktobra. — Frank Thomas, ki je bil pridržan v oddelku za priče v okrajni jetnišnici kot "važna priča" v zvezi z umorom njegove žene, Grace Thoma, se je v noči od včeraj do danes obesil.

Včeraj zvečer, ob poldesetih, je govoril jetniški paznik Smith z jetnikom, ki je bil videti dobro volje ter je pušil cigarete. Ko pa je Smith danes jutraj malo po šesti uri, odprl lesena zunanja vrata, je zapazil, da visi truplo Thomasa v sedečem položaju na ograji celice. Obesil se je s pomočjo svojih naramnic.

Po aretaciji so bile oblasti toliko previdne, da so mu vzele lastno obleko ter jo zamenjale z jetniško. Naramnice pa so mu pustili in s temi je lahko izvršil svojo nakano.

Kot znano so našli truplo njegove žene v torek v nekem zapuščenem železnem rovu v bližini Oxforda. Sedaj pa se je našlo dokaz, ki so dovedli javnega obtožitelja Millerja do sklepa, da dvigne proti Thomasu obtožbo radi umora po prvem redu. Danes so hoteli prevesti jetnika v Hunterdon jetnišnico v Flemington.

Več mož, med njimi Louis Willard, načelnik omermerjeve porote in Delmar Green, neki tukajšnji lesni trgovec, je namreč trdil, da so videli v nedeljo zvečer Thomasa in nekega drugega možkega v Oxfordu v nekem starem, grlo zaenarjenem Fordu, v katerem je ležal tudi velik svečenj. Thomas pa je odločno trdil, da je nedolžen.

ŠOLAR SPOZNAN KRIVIM UMORA.

Ellsworth, Me., 30. oktobra. — Danes je sodišče spoznalo krivim šolarja Rolanda McDonald, ki je meseca maja ustrelil svojo učiteljico Miss Louise Gerrish. Zagovorniki so bili najeli par izvedencev, ki so skušali dokazati, da je fant slaboumen, pa se jim ni posrečilo.

PRVO USMRČENJE PO DOLGEM ČASU

Izza leta 1861 je bila sedaj dejanska prva smrtna obsodba v Švici. — Eksekucija se je izvršila v kantonu Uri.

Ženeva, Švica, 30. oktobra. — Včeraj je bil v Altdorf, v kantonu Uri, usmrčen neki mož, po imenu Bernet, ki je tekom pretekle spomladi umoril neko mlado deklico. V Švici so usmrčenja izvanredno redka prikazani in zadnje je bilo izvršeno v kantonu Uri leta 1861, ko je bil neki morilec obglavljen. Vsled tega ni na razpolago nikakih priprav za take slučaje in oblasti kantona so bile prisiljene izposoditi si iz Lausanne giljotino.

Se težje pa je bilo najti krvnika. Konečno se je prostovoljno oglašil neki železniški uslužbenec ter rekel, da bo izvršil smrtno obsodbo. Eden njegovih pradedov je bil rabelj kantona. Unija železniških delavcev, kateri pripada, pa mu je prepovedala nastopiti kot krvnik. Nato pa se je oglašil nadaljni prostovoljec, ki je bil sprejel ter izvedel eksekucijo v splošno zadovoljstvo (!)

Na smrt obsojeni Clement Bernet, je bil med vsemi osebami, zbranimi na morišču, najbolj mičen in udan. Izpreobrnil se je v jetnišnici ter odklonil vložitev prošnje za preložitve eksekucije. Ko se je bližal morišču, je strgal črno masko, ki mu je pokrivala obraz, jo vrgeč proč ter rekel:

— Moja žrtev je morala gledati smrti v obraz. Nič več kot pravično je, da storim jaz isto.

MR. RUDOLF PERDAN V NEW YORKU.

Te dni se je mudil v New Yorku Mr. Rudolf Perdan, gl. predsednik Jugoslovanske Katoliške Jednote, s svojo hčerko. V New Yorku je prišel po zasebnih opravkih. Bil je tudi v našem uredništvu ter se jako pohvalno izrazil o tiskarni. V svojem prostem času, katerega pa ni imel veliko na razpolago, ker je moral završiti par pogodb s Columbia Co., si je ogledal nekaj newyorških znamenitosti. Iskreno smo želeli, da bi ostal še par dni v ameriški metropoli, pa mu ni bilo mogoče, ker so ga nujni opravki silili nazaj v Cleveland.

LA FOLLETTE BIČA VLADO ZLATA IN PETROLJA

V svojem silnem napadu na Wall Street je izjavil senator, da je njegov namen uničiti, ne pa regulirati monopolce. — Navzoči so sprejeli z odobravanjem njegove izjave glede najvišjega sodišča.

Senator Robert La Follette, neodvisni kandidat za predsedniško mesto, je izjavil na nekem zborovanju v Brooklynu, da vladata Združenim državam zlato in petrolej in da sta Morgan in Rockefeller oba nekronana vladarja dežele.

Nagovor, ki je bil četrti v seriji senatorjevih govorov v državi New York odkar se je pričela kampanja, se je vršil v Clermont Ave. dvorani. Približno šest tisoč ljudi se je stlačilo v sorazmerno omejeni prostor. Večina teh ljudi je plačala vstopnino. To je bilo eno najbolj navdušenih poslušalstev, kar jih je kedaj nagovoril senator in vsled tega je bil njegov govor seveda večkrat prekinjen, a le z odobravnim ploskanjem.

Veliko odobravanje je bilo opaziti, ko je senator napadel praktiko najvišjega sodišča Združenih držav, da proglasi neustavnim akte kongresa. Ljudje so tudi ploskali njegovim napadom na monopol ter žvižgali ob imenih Morgana in Rockefellerja. Le malo ljudi je zapustilo dvorano med govorom, kar predstavlja povsem drugačen položaj kot je obstajal pred par tedni v Madison Square Garden, čeprav je pričel govoriti senator šele ob dveh.

Obsodil je Morganove ter Standard Oil bančne skupine, ki sile, ki omogočajo, da kontrolirata dva odstotka prebivalstva bogastva in ekonomika življenja ostalih osem in devetdesetih odstotkov.

Navedel je primero, kako je skupina železnice, katere kontrolira Morgan polagoma absorbirala antracitno premogarsko industrijo v Pensilvaniji in to absorbiranje je vzgled vedno naraščajočega upliva vsemočnejega kapitala.

Ker so navzoči odobravno sprejeli njegovo izjavo, da je treba najvišjemu sodišču vzeti pravico, da sklepa o ustanovitvi kongresnih aktov, je senator pojasnil, da ne namerava drugega kot predložiti amandamentu narodu.

V nadaljnjih svojih izjavah je rekel La Follette, da sega ekonomska kontrola Morgana in Rockefellerja preko meja Združenih držav.

— Evropa, — je rekel, — se klanja ameriškemu zlatu. Naš državni departement se upravlja v interesih petroleja. Če se ju ne bo ustavilo, bosta ti dve skupini kmalu vladali svetu.

Senator je pojasnil način, kako so te trusne kombinacije zrastle za protektivnim zidom republikanske tarife politike in kako diktirajo sedaj nominacije v obeh starih strankah.

— Mi imamo štirideset odstotkov zlate zaloge sveta in celih pet kontinentov trka na naša vrata za denar.

Konec svojega govora je izjavil:

— Obljubili smo uničenje monopolce, ne pa njega regulacijo.

NEMCI BODO VPRIZORILI EKSPEDICIJO NA MT. EVEREST.

Berlin, Nemčija, 30. oktobra. — Tukaj se je osnovala družba nemških učejakov, ki nameravajo vprizoriti prihodnje poletje ekspedicijo na najvišjo goro sveta, Mt. Everest. Ekspedicijo bo vodil znani tirolski hribolazec Pfeiffer.

LA FOLLETTE IN PRIVATNA LASTNINA

Senator La Follette je zahteval javno lastništvo Bele hiše ter izjavil da jo privatni interesi kontrolirajo na prilično isti način kot javne utilitete. — Narod države New York naj ohrani kontrolo nad svojimi vodnimi silami. — Načrti za angleško-ameriško kontroliranje vsega sveta.

Poroča George Authier.

Schenectady, N. Y., 30. oktobra. — Govoreč tukaj, v središču električne energije, katero je razvila privatna inicijativa, je razvil senator La Follette svoje teorije glede vladnega lastništva.

Pečal se je posebno z vladnim lastništvom ter razvojem vodne sile, a v ozadju, čeprav neizražena, je stala možnost vladnega lastništva železnice ter drugih javnih utilitet.

Korupcija v vladi je po mnenju senatorja posledica privarnega lastništva velikih privatnih podjetij. Rekel je, da bi hotel imeti javno lastništvo Bele hiše v prav tako veliki meri kot javno lastništvo Niagarskih slapov. Priznal je, da vključuje vladno lastništvo gotove nevarnosti, vendar pa vidi v tem tudi velik dobiček.

"Ko bomo očistili svoje življenje monopolov, s pomočjo vladnega lastništva," je rekel, "bomo tudi očistili svojo vlado korupcije. Prepričan sem, da je edina pot, ki vodi iz korupcije."

Senator La Follette je navedel poštni departement kot uspešen vzgled vladnega lastništva, a ni pustil vneimar prilike, da kritizira veto Coolidge-a glede predloge za povišanje plač poštinih uslužbencev.

La Follette je navedel kot nadaljni vzgled vladnega lastništva državo Ontario, ki je na veliko korist prebivalstva lastnica državnih vodnih sil.

"Država Ontario je posegla do korenin korupcije," je rekel. "Uničila je korupcijo s tem, da je uničila privatni monopol. Uničila je korupcijo na edini možni način."

Naslikal je rožnato sliko, kako bodo izločeni naperi v kuhinji, tvornici, na farmah vsled javnega lastništva vodne sile v državi New York.

La Follette je rekel, da je vladna lastnina v Ontario vredna dvesto in petdeset milijonov dolarjev in da je bil poskus tako uspešen s finančnega stališča, da se izdeluje sedaj načrte za razvoj nadaljni 800,000 konjskih sil na kanadski strani St. Lawrence reke.

"Privatno lastništvo Niagarskih slapov," je rekel, "privatno lastništvo železnice in drugih naravnih virov nam pojasnjuje privatno lastništvo Bele hiše in ne Bele hiše same, temveč tudi republikanske in demokratične stranke, justičnega departamenta in včasih žalibog tudi sodišče."

"Da ovekoveči to privatne silo v Washingtonu skuša monopol kontrolirati vlado. V tem namenu sta bila Coolidge in Dawes nominirana na republikanski narodni konvenciji in Davis na demokratični konvenciji."

Zborovanje se je vršilo v državnem gledališču in udeležilo se ga je nekako dva tisoč oseb, ki so plačale vstopnino od 50 centov do petih dolarjev.

Govor je tudi poslala po svetu brezžična brzojavna postaja. Senator je objavil, da bo danes zvečer razpravljajal v Bostonu o pomembnem načrtu hiš Morgana in Rockefellerja glede zveze z angleškim imperijalizmom v namenu, da se uveljavi angleško - ameriško zavojevanje vsega sveta.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče: **JUGOSLAVIJA:**
1000 Din. — \$15.30 2000 Din. — \$30.40 5000 Din. — \$75.50
Pri nakazilih, ki znašajo manj kot kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:
200 lir \$ 9.90 500 lir \$23.75
300 lir \$14.55 1000 lir \$46.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštino in druge stroške. Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Na posiljativce, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben dopust. Vrednost Dinarjev in Lirar sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepoglavno; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega računa po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roka.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.-

Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 4687.

"GLAS NARODA"

SLOVENSKE RAJLE

Owned and Published by

Havale Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Ena kopa volja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
Ena kopa volja list za Kanado	Za pol leta	\$3.50
Ena kopa volja list za Evropo	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Ena kopa volja list za Evropo	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in prazniki. Denar naj se plačuje po predložitvi poštne oznake. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnji bivališče namaka, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2278NEW YORK CITY
TRADES UNION
LABOR COUNCIL

ŽENSKO KOT VOLILKE

Ženske imajo torej volilno pravico.

Ali izvajajo to pravico, ali jo bodo izvedle pri prihodnjih volitvah?

To vprašanje je posebno zanimivo v sedanjem času. Ko si kandidati na vse načine prizadevajo, spraviti kolikor mogoče žensk na volišče.

Pred kratkim je bilo objavljeno, da gre le redko številu žensk volit.

V Združenih državah ne odda svojih glasov niti polovica oseb, ki imajo volilno pravico.

Da je v tej polovici znatno manj žensk kot moških, je lahko domnevati. Ne samo v Ameriki. Tudi po evropskih državah je tako.

Kakor hitro je dobila ženska volilno pravico, je oddala svoj glas kapitalističnemu, oziroma nazadnjaškemu kandidatu.

To seveda ni čisto nič presenetljivo razborite in napredne delavke. Vsakdo je že vnaprej vedel, da bo tista sila, ki delavce najbolj tlačijo, dobila sorazmerno največ ženskih glasov.

Dosedaj je ženska le malo ali pa sploh nič vedela o javnih vprašanjih in razmerju med stankami.

Ženska je ponavadi glasovala tako kot je glasoval mož. Iz te splošne nevednosti so stare stranke črpale svoj dobiček.

Agitatorji za žensko volilno pravico so dokazovali, da bo ženska odpravila zaposlenje otrok, da bo odpravila izkoriščanje žensk ter povzpela sprejem postav, ki bodo ščitile delavski razred. Toda to se žal ni zgodilo.

Le premislite, koliko časa je trajalo, predno se je začel možki zavedati na volišču svoje sile in moči.

Celo največje zagovornice ženske volilne pravice so precej utilitile.

Morebiti so obupale nad uspehom, katerega so prikazovale v tako jasni luči, morebiti so se preplašile silne naloge, ki jim je bila poverjena zaeno z uporabo glasovnice.

Ali je ženska volilna pravica uspeh? Ali bodo kaj dosegle? Ženskami je baš tako kot je s pretežno večino moških, kateri se trdno oprijemajo misli, da se jim bo boljše godilo, ako bo ta ali oni izvoljen.

Dokler bosta delavec in delavka oddajala svoje volilne glasove za drugega, ne pa zase, dokler ne bosta volila za svoj lastni interes, bo slabo za delavca in za delavko.

Dobiček bosta imela le v slučaju, če bosta enkrat temeljito pometla s starimi in zastarelimi strankami ter njihovimi kandidati.

Nihče naj ne gre na lim obljubam: — Coolidge bo naredil to in to za delavca. Ali: — Davis bo storil to in to.

Coolidge je neizpodbitno dokazal Davisu, da je v službi kapitala.

Davis je neizpodbitno dokazal Coolidge-u, da je v službi kapitala.

La Follette je neizpodbitno dokazal Coolidge-u in Davisu, da sta v službi kapitala.

Coolidge in Davis sta skušala La Follettu že marsikaj dokazati, tega pa hvala Bogu še ne, da je v službi kapitala.

In dokler La Follette ni v službi ljudskih izkoriščevalcev, lahko mirne vesti odda zanj vsak delavec in vsaka delavka svoj glas.

Dopisi.

Chicago, Ill.

Delavske razmere so približno take kot drugod: Ljudi je dosti brez dela, posebno črncev, ali delo se stagne vseeno, kdo hoče delati. Društva prirejajo veselice (vinske trgovce). Pred dvema tednoma je priredilo vinskotrgatve dr. "Narodni Vitezi", št. 39 S. N. P. J. Udeležba je bila ogromna. Društvo je naredilo lep dobiček. Predzadnjo nedeljo je priredilo veselico društvo sv. Ivana Krst., št. 13, D. S. D. v basementu žole sv. Štefana, katera se je tudi precej dobro obnesla, posebno, ko je

teri so kar pipe iz žepa potegnili, in alo, eden po drugu, da je kar kri brizgala. Kakor je bilo videti drugi dan, so tudi precej oken pobili, tako da je bila vinska trgovina v plesna zabava dobro potrjena. V soboto 8. novembra zvečer bo priredilo društvo Zvon, št. 70 J. S. K. J. plesno veselico z vinsko trgovino v Narodni dvorani, 18th St. in Racine Ave. Tamkaj se obeta veliko razvedrila in zabave. Rojaki in prijatelji društva, naj ne zamude te prilike.

Kakor se vidi z naznanil, bo do volj zabav celo zimo. Kateri so

ZA PEKO

Bordenovo Evaporirano Mleko je najbolj pripravno in ceno izmed vseh vrst mleka. Pri kuhi in peki se ne more primerjati najboljši sveže mleko z njim glede okusa. Pri kavi ga nima vrstnika.

Skrb, ki obdaja njega pripravno, zagotavlja čistost in dobroto debelega toka, ki prestano teče kot smetana iz konve.

Če hočete večeti, kako kuhati z Bordenovim Evaporiranim Mlekom, izrežite in nam pošljite ta oglas s svojim imenom in naslovom, No. 1.

THE BORDEN COMPANY
Borden Building, New York

Peter Zgaga

Rojakinja nam piše in pismo se glasi:

— Prosim, pošljite mi Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1925 in eno Blaznikovo Pratiklo z mlatiči. Morbit, da je tudi Peter Zgaga pri tistih mlatičih. Veste, gospod Peter Zgaga, jaz še nisem drugega dobila, čeprav še nisem stara sedemdeset let. Če veste za koga, da ima dosti denarja, mi ga pošljite sem, ker takega nočem, da bi ne imel mi denarja. Pa takega tudi nočem, ki bi zmerom v cerkvi sedel. Pozdrav!

M. H.

Draga Mary: —

Najprej Vam moram povedati, da tisti trije, ki so na Blaznikovi Pratikli, niso vsi trije mlatiči. Eden ima kepee, drugi lopato, tretji koso. Če že ravno hočete, naj bom pa jaz tisti s kepeem. Le vesel bom, če bo mlatnja dobra in se mi po posrečilo iz smetivega snopa izmlatiti kaj klenega zrnja.

Na drugo vprašanje odgovorjam, da še ni treba obupati in da Vam ne bo treba čakati do sedemdesetega leta. Če bom izvedel za kakoga bogatega, Vam bom že sporočil njegov naslov. Toda tajno, v pismu, ne pa v listu. Bogatih fantov se ne sme javno razglasiti.

Saj ste menda čitali, da se je pred kratkim pojavil na Francoškem učen zdravnik, ki zna iz kebrov delati kebrovke. Iznajdba se pa dandanes strahovito hitro izpopolnjuje. Nekega lepega dne bom slišali, da dela ta ali oni učen dohtar ženske iz moških. Zdaj pa pomislite, da bi bral pater Koverta to naznanilo. V kalop bi jo pobrisal k dohtarju ter bi se podvrgel tisti operaciji, ki bi v njegovem slušaju najbrž ne bila prav posebno težavna. In zatem bi Koverta zaslužila fanta, ki sem ga Vam namenil!

Nak, tega pa ne. Bogatih fantov se ne sme javno razglasiti. Koverta je namreč vsega zmožen. Pozdrav!

Trije možje kandidirajo za predsedniško mesto Združenih držav.

Odločilo se bo med Coolidge-om in La Follettom.

Demokratski kandidat Davis bo capljaj daleč za njima, kljub temu in navzile temu, da ga "Ameriška Domovina" in ž njo združeni listi priporočajo.

Danes pa čitam v listu poročilo z debelimi črkami, da bo za Davis oddala svoj glas Mrs. Mary Keating, iz Martinsburga, W. Va., ki je stara 105 let. Letos bo v prvi volila.

Čast in spoštljiv poklon visoki starosti. Kdo izmed nas jo bo dosegel? Starki želijo še mnoga, mnoga leta.

Dovoljeno naj mi bo le eno vprašanje: ali se izplača čakati 105 let, da odda človek glas takemu kandidatu kot je Davis?

In mimogrede rečeno, Davis si bo z njenim glasom presneto malo na boljšem.

Nemški kajzer je začel pisati knjigo o svetovni vojni. Tisto bojevanje, ki ga je videl on, bi lahko v par stavkih opisal.

Časopisje poroča: Anglija je porazila Irsko v nogometni borbi.

To pravzaprav ni prvi slučaj, ko je Anglija Irsko porazila. In najbrž tudi zadnji ne.

Sam Bog je napravil mejo italijanskemu kraljevstvu. Toda Bog je napravil mejo samo na treh straneh.

Na četrty strani sta jo napravili neumnost in popustljivost jugoslovanskih diplomatov.

Čudni so ljudje in čudni so narodi.

V vojni zaupa vsak narod v Boga, v miru ni mogoče dobiti dveh narodov, ki bi drug drugega mu zaupala.

Jugoslovanska

Katal. Jednota

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, 1808 E. 22nd Street, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 411 — 13th Ave., Duluth, Minn.

Vrhovni zdravniki:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 303 American State Bank Bldg., 606 Grant Street, Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBASNIK, Room 308 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIČ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Poradni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 310 Stevenson Bldg., Fuyallup, Wash.
FRANK MORICH, 3217 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajo se uradnih sadov kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavna tajnika. Vse pritožbe naj se pošila na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnika sprejema naj se pošila na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katališka Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član to organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitev novih društev se pa obrne na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Novice iz Slovenije.

Samomor mladega dijaka.

12. oktobra si je s samokresom končal svoje mlado življenje 19-letni dijak VI. razreda realne gimnazije, Stanislav Sitar, stanujoč na Trnovskem pristani št. 4 v Ljubljani. Motiv samomora je popolnoma neznan. Po kosilu se je zadržal dokaj časa med ostalo družino in se še živahno pomenkoval o vsakdanjih stvareh. Okrog 14. je nato odšel v spalnico. Kmalu zatem so domači slišali slab pok, menili pa so da je ustrelil kolo zunaj in seveda niso niti najmanj slutili, da je bil to usodni pok, ki je odvzel življenje sinu.

Okrog 3. se je podala slučajno

v spalnico starejša domača hčerka in zagledala svojega brata v naslonjaču. Glava mu je visela na ramo, iz sene, ušes in nosnice pa je curljala kri. Na krik hčerke so prihiteli ostali člani rodbine in zagledali mrtvega mladeniča. O tragičnem dogodku so takoj obvestili policijo. Na lice mesta je kratak čas nato prispela komisija s policijskim uradnikom Grudnom in zdravnikom dr. Avramovičem, ki pa je mogel konstatirati samo smrt. Kroglja je nesrečno popolnoma raztrgala možgane. Preiskali so nato vse žepne samomorilca, v veri, da najdejo pri njem kako poslovično pismo, v kojem bi navedel vzrok svojemu dejanju. Našli pa niso ničesar. Tudi oče, ki ima krojaško obrt, je mogel samo izpovedati, da je sin vedno nosil pri sebi orožje. Na odredbo dr. Avramoviča je bilo truplo nato prepeljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Sitar je bil razmeroma dober učenec. Tudi mi imel v šoli nekajkrat le lahne poškodbe.

Tragična avtomobilna nesreča pri Ljutomeru.

Ljutomeru polje je 13. okt. zgubilo Joška Rajha, ki je bil kot izrazit naroden in napreden delavec in gospodarski strokovnjak znan po celi Sloveniji. Kruta usoda ga je v najlepši starosti 50 let, zdravega in polnega življenjske sile, ugrabila narodu in ljubljani rodbini, ženi in 7 otrokom. 13. okt. zvečer se je rajnik petjal s tovarnarjem Martinušičem iz Murške Sobotne v avtomobilu čez Apaske kotlino proti Ljutomeru. Na Lokavškem polju pa se je avto ob pol 11. ponoči na ovinku med hitro vožnjo nenadoma prevrnil, tako da sta Rajh in Martinušič, ki je sam šofiral, padla na polje. Avto se je prevrnil na Rajha, mu popolnoma razbil glavo in odtrgal kos, noge. Nato se je avto še enkrat prekopal ter obstal na kolesih vseh razbit. Rajh je bil takoj mrtav, dočim je Martinušič dobil le lahne poškodbe.

Priporočljivo je, da nam pošljete

VAŠE PRIHRANKE

za obrestonosno naložitev.

Naša banka plačuje na vložke na

"Special Interest Account"

4% OBRESTI NA LETO

a sigurnost je v vseh ozirih zjamčena.

Naj bo Vaše sedanje hranjenje Vaša zaslonba za vse slučaje v bodočnosti; radi tega vložite Vaše prihranke v solidno in sigurno domačo banko.

VSE DRUGE BANČNE POSLE IZVRŠUJEMO TOČNO IN ZANESLJIVO

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Iz življenja slavnega iznajditelja.

Leta 1889. se je predstavil Edison kot priča nekemu sodišču v New Yorku. Ko ga je predsednik vprašal, kakšen je njegov poklic, mu je Edison odgovoril kratko: "Iznajditelj." Iznajditelj! Človek bi se smejal temu poklicu, da ga ni imenoval mož, ki mu pravi ameriška javnost "čarovnik." Dasi poznamo le malo njegovo življenje in četudi more biti ne vemo, da je dobil za svoje iznajdbe 3000 privilegijev, je vendar jasno, da mu gre naslov iznajditelja. Edison je iznajditelj ne le po poklicu, nego tudi po nadarjenosti. V naslednjem hočemo omeniti glavne etape tega junaka v takozvanem stolletju pare in elektrike.

Thomas Alva Edison je bil rojen 11. februarja leta 1847. v Milanu, v državičji Ohio. Njegov oče je živel spočetka v Kanadi, nakar se je preselil v Zedinjene države, kjer je živel skromno življenje zasebnika. Njegova mati je bila učiteljica. Bila je zelo rahločutna in nabožna, "Nisem živil pri nji dolgo," pravi Edison, "vendar pa je vplivala na me tako, da sem bil pod njenim vplivom vse življenje. Nepristano sem čutil posledice dobre domače vzgoje, ki mi jo je nudila mati. Vendar pa ni nikoli mislila, da postanem iznajditelj." — Ko se je Edison izpolnil 11 let, je začel razmišljati, kako bi olajšal z delom težko življenje svojih domačih. Sklenil je kolportirati časopise. Kmalu pa se je preprčal, da posel po ulicah zanj ni prikladen. Zato je sklenil prenesti svojo trgovino na železnico. V tistem namen je prosil administracijo, naj mu dovoli prodajati časopise, knjige brošure, piškote in dr. v vlakih ki vozijo med Port Huronom in Detroitom. Dobil je dovoljenje in tako vidimo 11 letnega dečka, kako služi svoj kruh in prihrani dnevno 15—20 frankov. Vožnja med Port Huronom in Detroitom je trajala tri ure; vozil je samo en vlak. Vagon za prtljago je bil razdeljen na tri dele: za prtljago, pošto in za mladega kolporterja. V tem potujočem kotičku je uredil Edison kemični in fizikalni laboratorij ter majhno tipografijo. Z vsemi telegrafisti na omenjeni progi se je kmalu sprijaznil. Reči so mu poročali o vseh novicah, ki so jih izvedeli po brzojavah. In deček se je znal takoj pomagati. Novice je zbiral in beležil na posebne listke, ki jih je prodajal potnikom. V tistem času je bankrotiral v Detroitu neki hotel, ki je imel stroj za tiskanje jedilnih listov. Mladi Edison je kupil ta stroj in začel v svojem vagonu tiskati list "The Weekly Herald," ki je izhajal vsako soboto zvečer. En izvod tega lista je ohranjen še dandanašnji v Edisonovem kabinetu. Datiran je s 3. februarjem 1. 1862. in nosi naslov: "The Weekly Herald" izdaja Edison, cena 2 centa, izhaja vsak teden." Po velikosti list ni bil večji od žepnega roba. Na prvem mestu so bile vse novice, po tem pa druga lokalna poročila. Bilo je tudi nekaj filozofske literature, med drugim ta-le izrek: "Pravičnost in pravosodje nimata na zemlji toliko moči, da bi mogla upravljati človeške namene."

Če bi bil Edison ostal žurnalista, bi bil nedvomno eden največjih strokovnjakov na tem polju. Toda baš ob tem času se je začel prebujati v njem pravi talent, ki se je usmeril njegovo iznajdljivost drugam. Spočetka mu je bila ta sprememba zelo neprijetna. Prodaja in urejevanje lista "The Weekly Herald" ni moglo zadovoljiti njegovega uma. Največje veselje je bilo zanj, če se je mogel zapreti v svoj kotiček, kjer ga ni nihče motil. Tu je imel več električnih aparatov in kemičnih sestavin za poizkuse. S posebnim navdušenjem se je pečal z elektriko, ki jo je strastno ljubil. Nekoč, ko je Edison delal v svojem potujočem laboratoriju, mu je padla slučajno na tla steklena posoda z žvepelom. Posoda se je razbila, tla v vagonu pa so se vnela. Kondukterji so prihiteli gasiti požar, na prihodnji postaji so pa pomotali iz vagona vse, kar je

predstavljalo prvi Edisonov laboratorij. Od tistega usodnega dne ni deček več eksperimentiral v vlakcu, vendar pa ni hotel docela opustiti svojih poizkusov. Drugo leto je sam napeljal brzojav med očetovo hišo in stanovanjem svojih prijateljev, nakar se je naučil brajljati. Kot 16-letni mladenič je dobil službo nočnega telegrafista na postaji Port Huron, in prva njegova iznajdba je bila na polju brzojava.

Mladi telegrafist je prevzel novo službo z mesečno plačo v znesku 125 frankov. Služba ni bila posebno težka. Njegova dolžnost je bila samo brzojaviti po progi, kdaj odhaja vlak. Nerodno je bilo to, da je bila služba nočna in da je moral torej spati po dnevi. Pa tudi po dnevi je delal Edison brez odmorov v svojem laboratoriju. Naravno da je bil zelo utrujen in da je ponosil pogosto zadremal. Tako se je včasih pripetilo, da ni pravočasno brzojavil o prihodu vlaka. Njegov šef je kmalu opazil to in ker se je hotel prepričati, če uslužbenec v Port Huronu po noči ne spi, je naročil Edisonu, naj mu brzojavi vsake pol ure črko A iz Morseove abecede. To je mladega Edisona zelo potrla. Dotlej je bil vajen zadremati vsako noč med odhodom enega in prihodom drugega vlaka. Če si ni mogel pomagati drugače, je potavil budilnik na uro, ki je bila določena za prihod ali odhod vlaka. Na taj način je mogel opravljati svojo službo, da bi bil moral vso noč bdeti. Odslej pa se ni njegova taktika več obnesla in siromak je moral bdeti vse noči. Po dnevi seveda ni mogel več delati v svojem laboratoriju. To pa je bil zanj najhujši udarec. In eva, na kakšen način se je rešil iz te zagate: na urnik, ki je visel v njegovi pisarni, je obesil dve majhni uteži — na vsako uro in na pol ure. Veliki kazalec je vsakikrat, ko se je dotaknil ene teh uteži, zapel električni tok, ki je gonil veliki aparat nad Morseovim brzojavom; in ta aparat je pošiljal avtomatično po brzojavni črki A. Na to je sistem počival, to sledeče pol ure. Vse je funkcioniralo imenitno, toda žal ne dolgo. Nekega lepega dne je naletel nadzornik na čuden prizor: brzojav je avtomatično signaliziral. Bil je ves navdušen od genialne iznajdljivosti mladega Edisona. Toda ker je bila dolžnost telegrafista v prvi vrsti ta, da je poročal o zakasnelih vlakih, o raznih izrednih dogodkih na progi itd., ni bilo mogoče take službe zaupati avtomatu in nadzornik je pokazal mlademu iznajditelju vrata...

S tem nesrečnim dogodkom se začneja za Edisona pestro življenje. Moral se je potikati od brzojava do brzojava, vendar pa je polabil ves svoj denar za knjige in instrumente. Nekoč se mu je posrečilo dobiti Faradayovo delo o elektriki. Ko se je vrnil ob štirih jutraj iz svojega urada, je čital v nepretrgoma do obeda. Sedež za mizo se je obrnil k enemu svojih prijateljev, ki je bil povabljen na kosilo, rekoč: "Adam! Toliko moram še napraviti, življenje pa je tako kratko, da ne smem izgubiti minute." S temi besedami je ostavil kosilo in hitel na delo. V tej dobi Edisonovega življenja se pojavja prva njegova iznajdba, za katero je dobil nagrado. V službi telegrafista je moral poročati po brzojavu o parlamentarnih zasedanjih. Pri tem se je pogosto čutil, da je treba izgubljati toliko časa za štetje glasov in da se pogosto prakticira tudi s prevaro. Ta okolnost ga je napeljala na misel, da bi iznašel stroj za glasovanje. Njegova iznajdba predstavlja to udobnost, da poslancem ni treba dvigati rok, temveč da zadostuje pritisk na gumb, ki se nahaja na levi ali drugi strani sedeža, in na ta način označi njegovo ime "da" ali "ne" na kemično prepariranim papirju lente. V tem času pa preštevata električni aparat oddane glasove.

Edison se napotil s svojim aparatom v Washington k predsedniku komisije ameriškega par-

lamentu. Ko si je predsednik natančno ogledal aparat, je dejal mlademu izumitelju: "Dragi dečko, vaš aparat deluje izborni, nič boljšega si ni mogoče izmisliti. S takim aparatom je nemogoča vsaka zvijača ali prevara pri glasovanju. Toda to ni ono, kar potrebujemo. Včasih je edini pripomoček za odklonitev slabega zakona ta, da skrijemo glasove in prepričamo njihove štetje. Divim se vašemu geniju in motivom, ki so vas vodili pri iznajdbi in konstrukciji tega aparata, vendar pa vam moram odkrito priznati, da ne vemo kaj početi z njim — vzemite ga nazaj." — Ves potrt je položil Edison svoj aparat na rame in odšel iz parlamenta. Tda to razočaranje mu je mnogo koristilo. Seveda je dejal večkrat sam — to mi je bilo zelo neprijetno, ker sem upal, da dobiim solidno nagrado za iznajdbo, toda ta slučaj je bil za me dobra šola. Že takrat v parlamentu sem prisegel, da nikoli ne bom iznašel nekaj, kaj ni nujno potrebno. Moje iznajdbe mrajo biti korisne za vse. In doslej nisem prelomil svoje besede.

Kmalu po brezuspešni iznajdbi troja za preštete glasov je odpoval Edison v Boston in New York. Tu je ostal brez centa v žepu, zakaj ves denar, ki ga je šel imel, je izdal za knjige in aparate. Tako da je komaj plačal stanovanje. Nekega jutra se je prehajal po bulvarju Lower Broadway. Slučajno je zašel v lokal, kjer so bili električni aparati za posredovanje med borzo in bakterij. Aparati niso delovali dobro in vpravi hup kosti je Edison ogledoval glavno dvorano, so bili vsi navzoči zelo razburjeni. Pravkar so se bili aparati pokvarili. Vsak hip so sprašale banke, kaj je z aparati in kdaj začne iznova funkcionirati. To je bil moment, ko je bila cena zlata zelo visoka in verižništvo je napenjalo vse moči. Ravatelj družbe se je trudil s svojimi pomočniki na vse načine, da ugotovi vzrok tega nepričakovanega zastojanja, toda vse trud je bil zaman. Bil je ves čupan. Edison je opazoval vse to in prosil bankirja, naj mu dovolijo popraviti aparate. Dovolili so mu. Približa se aparatu, ptegne iz njega prožino, ki je bila padla med kolesje, in aparat je začel takoj funkcionirati. Navzoči so se v silnem začudenju spogledali.

Edisona so takoj povabili naj vstopi v dotično podjetje v službo. Po kratkem pogajanju je dobil mesto pomočnika ravatelja z mesečno plačo v znesku 1500 frankov. To je pomenilo za mladega iznajditelja rešitev. Pozneje je pri neki priliki izjavil, da bi se skoraj onesvestil, ko so mu povedali, koliko bo imel plače. Potem si je Edison lepo uredil svoje življenje. Imel je svojo delavnico kjer je eksperimentiral cele noči. Značilno za Edisona je, da bi bil težko dosegel take uspehe, da ni bdela cele noči.

V novi službi je posvetil spočetka vse svoje moči aparatom, ki so ga bili spravili iz gnotne tiske. Bil jim je hvaležen in zato se je lotil dela, da jih izpopolni. Po neštetihih poizkusih je iznašel avtomatični regulator. Svoj model je demonstriral pred predsednikom uprave sveta dotične akcijske družbe in dobil nagrado v znesku 200 tisoč frankov. S to vsekar po srečno iznajdbo konča Edison prvo dobo svojega življenja. Od tistega dne, ko mu je sreča naklonila tako bogato nagrado, je postal Edisonovo življenje, zgodovina cele vrste iznajdb. Njegove prve iznajdbe so bile naravno na polju brzojava. Tako je iznašel aparat "Duplex", s pomočjo katerega je moglo poslati dve brzojavi istočasno po isti progi v nasprotnih smereh. Leta 1874. se je "Duplex" spremenil v "Quadruplex", po kateri pošiljamo dve brzojavi na vsako stran. Ta patent je prodal Edison brzojavni družbi "Western Union", ki si je izgovorila tuji pravico, da kupi vse njegove bodoče iznajdbe. Da pokažemo praktično stran te iznajdbe, mora

Ponovno pravim

"Nič mi ne da večjega užitka po zajtrku kot vdihavati izrazit dim HELMARS cigarete. To dopolni moj zajtrk ter me navda z veseljem do dnevnega dela."

Turški tobak ima izrazit okus in duh. Vслед tega je turški tobak najbolj drag tobak za cigarete. HELMARS ne vsebujejo ničesar drugega kot čisti turški tobak in vam dajo največjo vrednost za vaš denar.

HELMARS so popolnoma čiste ter so v lepencastih škatljah, da se ne lomijo.

Kot drugi, boste z veseljem začeli kaditi turške.

Izdelovalec prvovrstnih turških in cigarskih cigaret na svetu.

mo ome riti, da pomeni podaljšanje 100.000 km. brzojavne žice do 400.000 km. brez dodatnih stroškov. Na ta način si je družba prihranila težke milijone, ker je plačala Edisonu za iznajdbo samo 150 tisoč frankov. Takrat je bil Edison star 30 let. Pozneje so se pojavile ena za drugo iznajdbe: avtomatični brzojav, telefon, električne žarnice, fotograf, linetskop i. t. d. Odveč bi bilo razpravljati o pomen vseh iznajdb "velikega čarovnika", ker so itak dobro znane. Omejiti se hočemo le na nekatere, ki jih širša javnost večinoma še ne pozna.

Zlato treba omeniti takozvane "hiše po 2500 frankov." To ni nič drugega, nego izum načina, kako se zidujo hiše iz cimenta; zadostuje štiri dni, da se sežida hiša z 10 sobami. V gotove izmerjene modele se nalije cimenta; čim se cement strdi, se odstranijo modeli in hiša je gotova. Modeli so lahko navadni ali pa z okraski. Isti model lahko služi za graditev ne samo ene, temveč sto in sto hiš. Nadalje hočemo omeniti znamenito akumulatorno baterijo, za katero je dobil Edison 20 patentov. Izum te baterije je povzel Edison ves čas od leta 1906. do 1907. če tudi končno ni bil docela zadovoljen s tem izumom, ker je funkcioniralo od 5000 aparatov samo štiri posto brezhibno. Iz tega je razvidno, da izumitelj nikoli ni pustil iz svojega laboratorija nekaj, kar bi služilo le najmanjšo grajo. Vendar pa so bile kmalu nato v Orange zgrajene ogromne tovarne, ki so izdelovale odinole te nove akumulatore.

Zelo zanimiva je psihologija izumitelja v praktičnih metodah njegovega delovanja. Če smemo verjeti Edisonu samemu, ni sposobnost ali talent za izume nič drugega, nego sposobnost in veselje človeka do dela več kakor drugi. "V geniju" je dejal nekoč Edison, je samo 2 posto talentiranosti, 98 posto pa potanja." Edison smatra celo, da se more človek priučiti po ključ izumitelja, kakor se na prvi izumitelja posla zdravnik ali igralec. Iskro ustvarjanja opazimo pri večini ljudi. Izumitelji so lahko malone vsi toda malo njih postane, ker so preveč leni, da bi spremenili svoje ideje v delo. Težko si je misliti in razumeti tisti napor, ki je potreben, da razvije človek v sebi sposobnost izumljati. Edison je dejal njegov advokat med procesom, tičočim se nekega njegovega patenta, lahko prehodi vse polje in pregleda vse rastline, predno najde list, ki ima pravilno obliko, kakoršno išče. Ta primer nam jasno kaže, na kakšen način je prišlo v Edisonovem laboratoriju do novih izumov. Da bo ta reč še bolj jasna, si hočemo ogledati enega njegovih neštetihi izumov.

Leta 1878. je videl Edison prvo električno svetiljko. Takoj na prvi pogled je Edison razumel vsu bodočnost električne luči in dogljal tudi bistveni nedostatek na te vrste svetiljki. Svetloba je bila premočna. Treba jo je bilo razdeliti, kakor pri plinskih svetilkah. S tem, da okrenemo zaporo, lahko svetlobo povečamo ali zmanjšamo, lahko svetiljko ugasnemo ali prižgemo. Nekateri kapitalisti, pre-

KIP ADAMA V ČIKAŠKEM MUZEJU.

V čikaškem Art Institute Museum vzbuja veliko pozornost kip "Adama", ki je delo najslavnejšega frane. kiparja Rodina.

pričani, da Edison lahko reši to nalogo, so mu dali na razpolago dovolj denarja ter so organizirali družbo Edisonove električne razsvetljave. Edison se je lotil s svojimi pomočniki dela, obenem pa je dobival vsak teden potrebno svoto za kritje stroškov. Tekom 15 mesecev, noč in dan so delali v njegovi laboratoriju poizkuse, ki bi morali s svojim neuspehom izčrpati človeško potrpežljivost. Platinove žice, napeljene skozi žarnico so se topile in trgale pod pritiskom silnega električnega toka. Da odstrani ta nedostatek, je izumil Edison različne aparate, ki so avtomatično regulirali silo električnega toka. Vsi ti aparati so bili zelo komplikirani in nezanesljivi. Tedaj so poskusili primesti platino drugih snovi, kar pa tudi ni pomagalo. Poskusili so pokriti platino z raznimi kislinami — vse zaman. Poskusi so se nadaljevali več kakor eno leto. Nekega večera je sedel Edison v svojem laboratoriju za mizo in je naporno razmišljal, kakšno snov bi zel za svojo žarnico. Slučajno je zel v roke košček oglja mešanega s smolo, ki so ga bili asistentje vrgli proč, in začel ga je gnesti s prsti. Na ta način se je napravila v njegovi roki debela žica in Edisonu je šinila v glavo srečna misel, da bi začel eksperimentirati z njo. Računal je namreč s tem, da ima ogledje glede elektrike večjo odpornost silo, kakor platina. Žico napravljen iz oglja, zmešanega s smolo, je postavil v stekleno posodo v obliki mehurja, iz katere je poprej odstranil zrak. Spustil je tok in žarnica je dala izborno svetlobo. A je hitro ugasnila, ker je ogledje kmalu zgorelo. Edison je kmalu ugotovil vzroke in je bil bistveni del novega izuma dosežen. Za žarnico je bila torej potrebna žica iz oglja.

Potem se pričneja druga serija izumov, ki so bili prav tako temeljiti in dolgotrajni, kakor prvi. Najprej je vzel Edison košček bambusovega vlakna, ki ga je zvil in položil v niklastem modelu v peč, kjer je ostal 5 ur, tako da se je spremenil v ogledje. Tedaj je odstranil model, ga ohladil in zelo oprežno vzel v roke na ta način dobljeni košček oglja. Poizkus je moral ponoviti večkrat, da je dobi bil ogledje nepoškodovano. Končno se mu je posrečilo in vlakno je položil v stekleni mehur. Todaj glej ga spaka, takoj je razpadlo. Tretjo noč ni noben Edisonov pomočnik zatislil oči. Delali so dva dni in dve noči. Zopet so spravili žico v stekleni mehur, spustili tok — in blesta svetloba je obsijala navzoče. Na ta način je bila odkrita nova električna žarnica. Edison pripoveduje o tem izumu tako-le: "Bilo je 21. oktobra 1873. Sede li smo, svetiljka je gorela pred nami, in čim dalje je gorela, tembolj smo bili očarani. Nihče ni hotel spati, dasi ni smo spali nad 40 ur. Sedeli smo in gledali to svetiljko in strah se je mešal z entuzijazmom. Evo, gori že nad 40 ur, in tedaj zakličem navzočim pomočnikom: če je gorela 45 ur, bo go-

rela tudi 100 ur! Od tistega trenutka nisem več dvomil glede oglja." Zdi se, da je bilo vprašanje to pot definitivno rešeno. Toda Edison je dodal: "Zdaj moramo še ugotoviti, kakšne vrste oglja potrebujemo. In res, ta krhka fabrikacija, ki smo jo zgoraj omenili, ni mogla pomeniti praktične rešitve problema s trgovskega stališča. Treba ze bilo najti bolj trpežno in enostavno vlakno. In tako so začeli v Edisonovem laboratoriju spreminjati v ogledje vse, kar jim je prišlo pod roke: papir, karton, koščke različnega lesa itd. Če bi bil prišel v tistem hipu k Edisonu kak pohabljenec z bergljami, bi bile šle tudi te v peč. Nekoč je prišla v Edisonove roke japonska pahljača. Takoj jo je spremenil v košček oglja. Rezultat je bil nepričakovan: bambuk, ki ga je dobil iz pahljače, je definitivno rešil problem. A bilo je 1200 različnih vrst bambuka, in Edison je vzel tistega, ki je bil enostavnejši. Poslal je svoje pomočnike na Kitajsko, na Malajsko otočje, v Zgpadno Indijo, v Brazilijo, v Argentinijo, Mehiko, na Ceylon in v Gvinejo. Od posvoda so mu pošiljali bambuk. Ta stvar ga je stala 500 tisoč frankov, 6000 vrst bambuka so spremenili v ogledje, dokler ni Edison končno dosegel, da je najbolj prikladen bambuk, ki raste na bregovih Amazonke. Prvi patent za novo žarnico je dobil Edison v januarju 1. 1880. Pozneje je dobil za to žarnico še 69 patentov.

Edison je bil malo gluha, na desno uho ni skoraj nič slišal. Toda v tem nedotaku ni videl posebne nesreče. Ko mu je zdravnik obljubil, da ga hoče ozdraviti, mu je Edison odgovoril: "Bojim se da se vam to poreči. Pomislite samo, koliko stvari bom slišal potem, ki me nič ne zanimajo. Raje ostanem gluha, ker ima to tudi svoje dobro stran. In mnogi smatrajo, da je žerla ta okolnost v Edisonovem življenju zelo važno vlogo. V knjižnici Edisonovega laboratorija v Orange je cela serija njegovih rokopisov. To je zbirka Edisonovih idej. Iz njih se zreali vse delo, ki ga je dovršil v 35 letih. Tu so našete tudi vse snovi, ki jih je izumitelj preskušal pri fabrikaciji žice na novo žarnico. Vsaka snov je označena z dvema črkama: N. G. (No good); L. B. (Little better); N. B. (No better) in D. B. (Diabolically bad). Na ta način so zabeleženi vsi ponesrečeni eksperimenti tekem 15 mesecev, dokler ne naletimo končno na črko E. (Encouraging). Na zadnjem preparatu stoji z velikimi črkami: "Evreka!" — Mnogo je še problemov, ki so zelo važni za človeštvo, ki pa še niso rešeni. Rešeni pa bodo, če se jih ljudje lote s takoj vztrajnostjo in neumornim delom, kakršnega vidimo na vsem Edisonovem življenju.

"GLAS NARODA", THE BEST JUGOSLAV ADVERTISING MEDIUM

Od San Francisca do Los Angeles.

(A. J. Terbovec.)

Vrvenje na postaji velikega mesta je kot v čebelnem panju. Zdi se, kot da se vsakemu nevenkamudi, dasi je še dovolj časa do odhoda vlaka. All aboard! Vlak se s težavo premakne in se počasi zviža med tovarnami in praznimi lodi, na katerih se dolgočasni vsakvrstna ropotija. Hiše se redijo in kmalu smo zunaj mesta. Nekaj gričev, nekaj ravnine, borne koče, razkošne predmestne vile, vse se vrti pred našimi očmi navidezno brez reda in pravila. Tam izpod kroškega evkalipta nam prijazno kima bradat kozel in nas pozdravlja z mednarodnim mekeke. Dvaletnemu fantičku, ki sedi pred menoj, je bradati kozelj gentleman tako všeč, da na ves glas zavpije "O mama, look!" Pri tem kaže z eno ročico kozla, z drugo pa na svojo mehko bradico.

Zavozimo med obširne vrtove sliv, hrušek, orehov in marelic. Tu intam opazimo cele njive paradiznikov, drugod pa georgin in krlizantem. Ne le sadje, tudi cvetje se izplača gojiti. Potem se prikažejo vinogradi, nato sadovnjaki in zopet vinogradi. Ponekod je grozdje že obrano, drugod še visi na trtiah. O, to je lep in vabljiv pogled! Dolgo se vozimo skoro po sredi rodovitne doline. Vzporedno s progo se vlečete na obeh straneh dve verigi okroglasto nazobčanih hribov. Hribovje je večinoma obraslo, vendar ne morem razločiti s kakšnim drevjem. Po več ali manj zelenih ograjenih pašnikih se pasejo velike črede črnobelih krav. Kljub svojim primitivnim kravjim maniram uživajo naše črede odlično spoštovanje in ugled, kar bi pa ne zadostovalo za produkcijo mleka, če bi ne bilo sočne alfafe zraven.

Veliko število krav dokazuje, da so zahteve po mleku vsaki dan večje. Pa še bolj pojde mleko v denar, če se bo to zgodilo, kot prerokuje tisti nemški profesor, da bodo vsem ženskam, ki si strižejo lase, začele rasti mustače. Z mustačami vred pa se bo med ženskami razširilo tudi pridrušanje, kar je lahko umljivo. Kdo naj prikaže od človeka, da bi prepeval psalme, kadar se brije s skrhano britvijo!

Pa kam sem zašel! Vidite kako človek zabodi, če začne študirati kravje manire in probleme!

Predno se približamo mestu Watsonville, nas že pozdravijo obširni nasadi jablan. Mislim, da jih nikjer v Californiji ne gojijo v takem obsegu kot ravno v tej okolici. Jabolke so ravno pričeli obirati in večina dreves je posuta z zlatormenimi sadeži kot z ogromnimi nugeti. Tudi po tleh jih je vse nasuto. Potem sledijo velike njive salate. Drugod gojijo artičoke. Slednja pesa je zrela, farmerji jo pridno izoravajo in vozijo v železniške voze. Sledijo obširna polja alfafe.

Potem se dolina zoži, privozimo k strugi reke, ki je sicer precej široka, pa ima le malo vode. Drevje po gričih je redko in borno, ob rečni strugi pa stoji košata in sočnozelena drevesa, katerim se pozna, "da jim bolj dobro gre, ker žeje ne trpe". Zaraščen tremp je ravno prinesel narajoče suhljadi, katero je nekdo naplaval vodo, in naložil na primitivno ognjišče, od katerega se vzdiga tank dim. Možak si kuha kosilo. Na večji, nad "kuhinjo", opazimo dve vrani; morda ste prišli samo v senco, morda pa gojiti pregrešne želje po trempovem kosilu.

Polagoma se začne svet vzdigovati in pri postaji Santa Margarita smo že skoro tisoč čevljev nad morsk gladino. Tam priprtežejo še eno lokomotivo in vse tako izgleda, da bomo zašli plezati v hribe. Okoli nas so gozdnati griči vseh oblik, brez vsakega reda nametani. Kmalu pa smo med pravnimi hribi in vedno višji so. Preko vrhov je prestrano, torej se poslužimo tunelov. Mislim, da jih je pet hitro zaporedoma. Pri zadnjem, je še tako kačkanje, kot da nis je polovica potnikov zapisanih jetiki, ali pa kot da fajmo.

šter zmerja svoje ljube farane, ki darujejo knofe, mesto nikljev.

Počasi se izvijemo izmed pustih rjavih hribov, in v dolini nas pozdravi lično mestce San Luis Obispo, potreseno in obdano s evetjem, sadnim drevjem, evkalipti, palmami in vinogradi.

Nato nekaj gozdov, nekaj pustinj, pašnikov, močvirij, peščenih gričev, potem pa zavozimo k morju. Tu intam teče proga skoro tik ob morju, drugod pa se oddaljimo in pustimo prostor za velike njive buč, pese in alfafe in krasne nasade orehaov.

Občudujemo lepo mestce Santa Barbara, ki je znamenito letovišče. Morje je zelo mirno in čene komaj vidne valove. Neki potnik nam kaže skalnate čeri, segajoče daleč v valove, kjer se je pred meseci razbilo pet ameriških podmarnov. Vozimo se mimo prijaznih letovišč, ki so zvezana z lepimi cestami, s palmami na obeh straneh. Zemlja je mestoma skrbno obdelana, vidimo grah, fižol, zelje, salato itd. Tudi nekaj oranž se vidi in precej lemon. Čudno je, da to drevje ne pozna menda nikake sezone. Na drevsih je zrelo in zeleno sadje, vmes pa šopi duhtečega cvetja.

Videl sem novoposajene vinograde, dokaz, da se prohibicija izplača.

V plitvi morski vodi plavajo galebi in druge vodne ptice, ali pa se sprehajajo po prod. Galebov je skoro povsod večja jata skupaj in zanimivo je, da so navčno vsi obrnjeni v isto smer, pa če capljajo po prod ali počivajo. Divje race, katerih je polno v močvirjih, so pa bolj svobodni: selne; vsaka plava v smeri, ki njim glavici najbolj ugaja.

Solnce je ostalo za nami in leze počasi proti zelenim valom; polagoma se začne potapljati, nižje in nižje se pogreza, končno izgine v valovih. Na nebu in na valovih pa je še ostalo nekaj solnčnega zlata. Kmalu posrkajo oblaki vsa preostalo svetlobo in sem preko morja priplava mrak; majhen, tank in prozoren je izprva, potem pa se zgosti in raztegne, da sega preko vrhov vitkih palm in evkaliptov. V vlaknu zažarijo luči in nas prisilijo, da se zadovoljimo s prizori v železniškem vozu.

Nekateri potniki gredo večerjat, drugi se pogovarjajo, nekateri čitajo. Naveličan čitanja, se razgledujem po kari. Zdi se mi, da imajo vsi potniki čudovito velike nosove, ne vem zakaj; mogoče zato, ker se vsakemu na obrazu pozna, da se dolgočasi. Bolj zanimivo pa je opazovati priljago na poliacah. Tu se je zbrala čudovito pisana družba. Potlačeni moški klubuk dela tovaršijo elegantni škatalji, jopica se pritiska k površni, mali "Teddy bear" je zamiljen v knjige, rjav ročni kovčeg se nespodobno reži umetniško zvihranemu ženskem klubuku, hinavska mabela meri in kaže na prelesto plešo spodaj sedečega moža, v ogledalu ženske ročne torbice se ogleduje kožuhošinasta zver, ki bi rada prepričala neverjetni svet, da izhaja iz aristokratskih lisičjih ali volčjih krcov, dasi je v resnici zrastle na hrbitu plebejske mačke ali zajca. Na takle paši se morajo pasti naše oči, ko se bližamo angeljskemu mestu! Kogar taki prizori ne navdahnejo s pozicijo, spada med tiste izgubljene duše, ki jih ni ne tu, ne tam. Vsake zabave pa enkrat zmanjka, tej pa je napravil konec črnce, ki je zaklical: "Los Angeles! — Everybody change car!"

ALI VESTE, —

H 107 — 108 HELMAR da je pred kratkim dospelo petdeset čehoslovanskih inženjrov v Belgard, odkoder bodo začeli študijsko potovanje po deželi? Ali veste, da če kupujete turške cigarete, da dobite čisti turški tobak in vso vrednost za vaš denar. Začnite kaditi turške, tudi vi jih boste veselili kot so jih drugi.

HČI ANGLEŠKEGA KRALJA S SVOJIM DRUGIM OTROKOM.

Slika nam predloča angleško princezino Mary, ženo viskonta Lascellesa. Pre kratkim je rodila svojega drugega otroka, katerega so krstili za Ulrika.

Anglija, Egipt in Sudan.

Ena izmed mnogih težav, s katerimi se bori MacDonaldova vlada, je sudanski problem. Vesti, ki zadnje tedne prihajajo iz doline Nila so vse prej kot pomirljive. V Kartumu so se uprli kadeti, egiptska vlada inscenira neprestane pobune. In dejstvo, da je pred kratkim odšel del vojaštva iz Malte v Egipt in da so se britanske vojne ladje pojavile pred Aleksandrijo in pred Suakimom (sudanskim pristaniščem v Rdečem morju), kaže, da angleška vlada z največjo skrbjo motri položaj.

Sudan je ogromno ozemlje, ki vsebuje silne zaklade bogastva in rodovitnosti ter sega 1600 kilometrov daleč v srce Afrike do belgijskega Konga in do Ugande. Njegova posest lahko realizira stare angleške sanje o nepretrgani zvezi med Egiptom in Južno Afriko.

Ko so se s prihodom Zaglul paše na čelo egiptovske vlade Angleži odpovedali Egiptu, se je marsikdo vprašal, zakaj ne odstopijo še Sudana, ki je stara egiptovska posest in ki ga Egipčani neprestano zahtevajo zase. Na to vprašanje je odgovor zelo enostaven. Angleži nečesto odstopiti Sudana ravno zato, ker so odstopili Egipt. Kdor ima Sudan, drži v svojih rokah tudi Egipt. V Sudanu, pred Kartumom se združijo modri Nil, prihajajoč iz etiopskih gor, z vodami belega Nila, ki izvirajo iz daljnih jezer, in tvorijo odlejš starodavno plovno reko, znano iz začetkov zgodovine človeškega rodu, reko, katere je ustvarjala civilizacije in iz Egipta ustvarila žitnico starega veka.

Anglija se je pomirila s tem, da bo treba oditi iz Egipta. Od leta 1927. ne bo nobenega angleškega uradnika več v Egiptu. Že so bili odpušeni oni, ki niso imeli pogodbe. Kar jih je ostalo, so podrejeli egiptovskim šefom. Egipt je izgubljen za britanski imperij. In vendar nima današnja delavska vlada nič boljše volje izročiti Sudana Egipčanom kot njena konservativna predhodnica s tem spolnostno suverenost Egipta. In zlepa tega ne bo storila nobena britanska vlada, kajti s Sudanom stoji in pade eden glavnih stebrov angleške tekstilne industrije.

Angleški inženjerji so regulirali spodnji Nil in organizirali irigacijo za to, da napravijo iz Egipta veliko proizvajalco bombaža. Uspeh njihovega dela je bil prvovrsten. Anglija pa nikakor ni hotela dopustiti, da bi se v Egiptu razvila tudi bombažna industrija. Njej so bile potrebne le sirovine za izvoz v Anglijo. Pred vojno je Velika Britanija kupovala 56 do 57 odst. egiptovske bombažne produkcije. Med vojno pa si je zagotovila ves egiptovski bombaž, ravno tako kot vso avstralsko volno.

Egiptovska produkcija bombaža znaša samo 6.1 odst. svetovne produkcije. Toda obilniški bombaž, ki s pridelkom 437 kilogramov na hektar dvakrat prikaša ameriški pridelek, je prvovrstneakovosti in zavzema prvo mesto med dvanašterimi poznanimi kvaliteta. Egipt je edini veliki producent finega bombaža.

Če postane Egipt tudi gospodarsko popolnoma svoboden, bo začel presti in tkati svoj bombaž sam, namesto da to plodonosno opravilo prepusti britanskemu Lancashiru. Da reši svojo industrijo finega bombaža, skuša Anglija po izgubi dolnje nilske doline razširiti kulturo bombaža v Sedanu. Odslej se ta bombaž ne bo več izvažal skozi Aleksandrijo, temveč skozi Suakim, moderno urejeno sudansko luko na obrežju Rdečega morja. Kultura bombaža pa zahteva obilno namakanje. Že se govori o tem, da se zgradi ogromen rezervoar ob izviru Modrega Nila, "Kassala Cotton Company" je prevzela irigacijo maganske pokrajine. Zadrževanje nilske vode se že izvoti v Egiptu. Na mnogih krajih so se uprli kmetje, ki se pritožujejo, da jim je pomanjkanje vode uničilo njihov pridelek. Egipčani bodo že imeli prav, ko trdijo, da je usoda Egipta nerazdružno vezana s posejostjo Sudana.

Vprašanju bombaža in vode se pridružuje še železniško vprašanje. Odkar je verzajski mir prisodil vzhodno nemško Afriko Angležem, imajo le-ti možnost zgraditi železnico od kapskega mostu do severnega konca Afrike. Tako se izpolnjuje njihov starodavni sen. Če jim s izgrubo Egipta uide zadnji konec proge, jim ostaja še vedno pot na Rdeče morje in suški prekop po že zgrajeni železnici od Berbera do Suakima. Ta proga teče prav sredi Sudana. Kako naj se Angleži odpovedo orijaški zamisli afrikanke kontinentalne železnice? Ali se more zahtevati od njih, da vržejo proč ta lepi zalozaj kruha? Ali so oni vajeni take samoodpovedi?

Ni se torej čuditi, da se angleška delavska vlada prav nič drugače ne vede o sudanskem vprašanju kot liberalna Lloyd Georgeova in konservativna Baldwinova. V Sedenu gre za ogromne industrijske interese, ki so življenskega pomena za tovarniško deželo Anglijo. Če je mogoče agrarni Rusiji vsaj v teoriji dopustiti samoodločbe narodov, če noče svoje glastne pogina.

Ker pa z druge strani tudi Egipt vstraja na svojih zahtevah, so ostala enotedska pogajanja, ki jih je v Londonu vodil ministrski predsednik Zaglul se je sredi tedna zopet vrnil v Egipt. Borba se bo torej nadaljevala in prizadejala tudi bodočim londonskim vladam mnogo skrbi.

Nova taborniška organizacija.

Kibbo Kift, Woodcraft Kindred je taborniška organizacija, katero je ustanovil 1. 1921. v Angliji pisatelj in slikar John Hargrave. Kibbo Kift je beseda keltskega izvora ter pomeni toliko kot "preizkušnja velike moči" ali kratko "silni".

John Hargrave je bil star okoli 14 let, ko je stopil angleški general R. Baden Powell 1. 1908. z svojo skavtsko organizacijo v javnost. Kot deček je spremljal svojega očeta, ki je bil pokrajinski slikar po oddaljenih krajih, gozdovih in gorah severne Anglije. Tu se je seznanil z duhom neskažene, čiste prirode ter dobil smisel za prirodne krasote in prirodno življenje. Zato je vstopil v skavtsko organizacijo.

Kmalu pa je sprevidel, da mu skavtska organizacija ne nudi tega, kar je pričakoval. Na mesto življenja v prirodi so se izvajale različne vojaške vaje, prirejal parade, inspekcije in druge podobne, za mladino povsem neprimerne stvari, za katere ni imel pravnobnega smisla, kot tudi ne večini njegovih tovarišev.

Šele 1. 1911. je izvedel, da se taborniška ideja ni rodila v glavi generala Baden Powella, da njegova skavtska organizacija sploh ni original, temveč je površen posnetek in izmilitarizirana izdaja zgodovnišča, katero je osnoval 1. 1906. v Ameriki kanadski prirodopisec, pisatelj in slikar Ernest Thompson Seton.

Po svojem sestanku s Setonom leta 1912. je sklenil iti po stezi gozdnarstva, ter delovati na to, da se vrne taborniški pokret iz zavžene skavtske smeri zopet nazaj v prvotni tir, kot ga je položil Seton. V ta namen je začel izdajati časopis "Lonecraft", ki pa je bil seveda bojkotiran od oficijelne skavtske organizacije. Akoravno je bil glavni stan v Londonu zelo trudil, da izsmeja njegovo indijansko in rudekonošarstvo, kot so imenovali skavtski voditelji gozdnarstva, je imel velik del mladine za seboj.

Leta 1914. je šel na vojno, katere se je vdeležil na turški fronti v Dardanelah. Ko se je 1. 1916. vrnil kot invalid, je zapazil, da je izgubil skavtski pokret svoj prvotni čar in da je nastala iz prvotne, idealne zamišljene organizacije briga daleč, ki se gredo vojaške, da je vsa gozdnarstva modro, izpuhtela, kolikor jo je sploh bilo in da je ostal le goli formalizem.

Da bi pripomogel spravi organizacijo zopet na stezo prirodnega življenja je začel pisati kritične članke v časopisu "The Scout". V glavnem stanu v Londonu je prišel na sled listini, imenovani "The Royal Charter" iz 1. 1912. na podlagi katere je bila prepovedana revizija pravil in pravilnika organizacije ter prepreden vsak poskus kontrole od strani članov, kar je tipično za konservativne, avtokratično navdahnjene nasprotnike napredka.

V novembrski številki 1920. časopisa "The Trail" je objavil na to članek, kjer je ožigosal to nedemokratično početje, označil napake in stavil predloge, na podlagi katerih bi se to napredko ovirajoči napako, odpravilo. Radi tega je bil meseca januarja 1. 1921. izključen iz skavtske organizacije.

Kot odgovor na to je stopil v javnost s svojo organizacijo Kibbo Kift kot nositelj Setonovih idej in nadaljevanje steze gozdnarstva. Da popelje zavžen taborniški pokret iz militaristične navlake, parad, mahanja z zastavicami zopet ven v zelena polja, v gozdove in k tabornemu ognju, je izdal vrsto zelo zanimivih knjig za mladino, katero je opremil z lastnimi, zelo originalnimi ilustracijami.

Kroj te organizacije sestoji iz kratkih hlač sivozelenih barve in iz bluze s preganjenim ovratnikom iste barve, ki se nosi na ruski način t. j. nad hlačami. Napasna odprtina bluze se spetinja z vrvice v barvi starosne dobe. Rokavi segajo samo do komolcev. Bluza ima za daj prišto kapuco, ki se v sučaju potrebe potegne čez glavo, n. pr.

ob dežju. Posebnega pokrivala se ne nosi. Usnjati pas, ki spopolnjuje kroj, si okraši vsak sam z ornamentiko pi svojim okusu.

Poleg gozdnarškega znaka ima Kibbo Kift še svoj posebni znak, ki ima obliko kroga. V spodnjem delu kroga je naznačen ogenj s tremi poleni, iz katerega se vije dim kvišku. Na levi strani se nahaja hiroglif K, ki izgleda na znaku kot bi dvigal nekdo nad ognjem roke proti nebu, pomeni čaščenje Vesoljnega Duha, drevo pa predstavlja spoznanje, razum in znanost.

Kibbo Kift je pacifiistična organizacija. V kolikor je šel Baden Powell v svoji skavtski organizaciji na desno v smeri konservativnih načel, v toliko je šel John Hargrave na levo. Baden Powell je ostal pri sedanjosti, Hargrave gleda na bodočnost.

Industrijalizacija Francije.

Francija, ki je bila pred vojno večinoma agrarna država s skromno malo in srednjo industrio, se bliža zadnja leta čedalje bolj svojem glavnemu cilju, da postane industrijska država v najširjem pomenu te besede. Kot zunanja momenta v napredku francoske industrije treba omeniti mir med delavstvom (od leta 1920. ni bilo nobene večje stavke) in ogromni pritok inozemskih delavcev. Lani in letos je prihajalo v Francijo mesečno do 6000 inozemskih delavcev. Samo v enem departmentu znaša število teh delavcev 80 tisoč 50.000 tisoč je med njimi Poljakov. V premogetovnikih severne Francije je produkcija premoga že dosegla predvojno, ponekod celo presega količino pred vojno pridelanega premoga.

Severno francoska tekstilna industrija se lahko danes uspešno bori z vsako tujo konkurenco, ker je po vojni znatno povečala in obnovila tovarniške prostore ter razpolaga z najmodernejšimi amerišskimi stroji.

Francoski industrijski razvoj in napredki se je pričel pred vojno in sicer v prvi vrsti zato, ker se je preselila večina podjetij iz okupiranih krajev ob nemški meji v centralne in južne departamente. Po vojni so se ta podjetja zelo izpolnila in razvila, tako da ima Francija v teh krajih znaten del svoje gospodarske moči. Tudi tam kjer je razsajal nemški militarizem, so večinoma vsa industrijska podjetja že obnovljena. Pariz ne živi več samo od svoje luksusne in moderne industrije, kakor prejšnja leta, temveč ima že bogato strojno in avtomobilno industrijo. Velik industrijski napredki je opaziti tudi v Lyonu, kjer si je pridobil največji zaslug za organizacijo in razmah domače industrije sedanji ministrski predsednik Herriot. Kot nove industrijske centre je treba omeniti Bayonne, Saint-Etienne, Saint Chamond in Cayenne. Tudi velika pristaniška mesta so pritegnila mnogo industrijskih podjetij. Marseille na-

merava potom prekopa spojitve zero Berry s pristaniščem, da zveže nove industrijske okraje s pristaniščem.

V sami organizaciji francoske industrije opazamo zadnja leta proces horizontalne in vertikalne koncentracije. Začeni s premogovniki in železnimi rudniki so se pridružile temu koncentracijskemu pokretu strojne tovarne in livarne, ladjedelnice in tvornice instrumentov, optičnih izdelkov i. t. d. V industriji barv je samo en sindikat, v kemični industriji pa dva. Delniške družbe grade ogromne elektrarne v Pirenejih, s katerimi hoče Francija nadomestiti pomanjkanje premoga. V kratkem bo priskrbljena več glavnih železniških prog z električnim pogonom, in sicer proga Pariz—Orleans, Pariz — Lyon — Sredozemsko morje. V njenem razmahu ovira francosko industrijo deloma pomanjkanje inženjerjev. — Mnogo vodilnih tehnikov je prišlo iz Švice in Luksemburške. V zvezi s predstojajočo reorganizacijo celokupnega gospodarskega življenja namerava Francija temeljito reorganizirati svoje tehnološke šole.

Vidimo torej, da se je Francija oddolila po brezplodnem prekopanju o reparacijah za samopomoč. Do prepričanja, da je v gospodarskem napredku rešitev države, prihaja tudi francoski narod, ki je začel graditi svojo bodočnost na zdravih temeljih pametno gospodarske politike in zaupanja v svojo moč.

Italijansko posojilo Albaniji.

Po poročilu iz Skadra je Italija na intervencijo albanske vlade izposlovala pri nekem italijanskem bananem sindikatu posojilo v znesku 35 milijonov zlatih lir.

Italijanski bančni sindikat podpiše posojilo pod garancijami italijanske vlade.

Posojilo je v glavnem namenjeno za nabavo raznih potrebščin, ki se imajo nakloniti albanškemu siromašnemu prebivalstvu. Ta kredit bo zlasti uporabljen za nakup italijanske blaga, ki se potem izvozi v Albanijo.

Postenost je edini denar, ki ima svojo vrednost po vsem svetu.

NAJLEPŠE ROKE.

Kot je razvidno iz slike, ima jako lepe roke Angležinja Miss Alwyn Pratt. Razni umetniki pravijo, da nima nobene ženske na vetu lepših rok.

GILOTIRANJE V FRANCIJI.

Francoska justica se poslužuje za izvršitev smrtnih kazni še vedno gilotine. Usmrčenje ni bilo še nikdar fotografirano, vendar je gornja slika jako značilna, ker nam predstavlja priče, ki se sklanjajo nad košaro, v katero je padla glava obsojene žrtve.

Newyorški Slovenci in slammnikarska obrt.

Napisal Ig. Mušič, Hoboken, N. J.

Število Slovencev v Greater New Yorku je približno dva tisoč, kot so kazale številke v preteklem letu.

Pred kratkim so bili povečini nastanjeni v okrožju od štiriindvajsete ceste doli do druge med Ave. A in tretjo Ave., toda v zadnjem času so se preselili na razne kraje mesta, največ jih je šlo v Ridgewood.

Nekateri izmed njih so si kupili svoje hiše tudi v New Jersey-u, ob krajih boljših zvez z New Yorkom, kamor hodijo na delo.

Velik odstotek naših rojakov se peča s slammarijo. Poleg mož so tudi ženske zaposlene v teh tovarnah.

Osma cesta je z ozirom na naše rojake nekaka podružnica Domžal. Najrajši se shajajo tam.

Namen moj je govoriti o delu in zaslužku v tej stroki, ker je mnogo ljudi, ki se danes verujejo, da je newyorški slammnik eden najuspešnejših ljudi in da vleče plače, s katerimi bi se še baron izborni počutil, ko bi jih dobival na teden.

Pa če natančneje premislimo delo in zaslužek nekaterih ljudi v tej stroki, bi se delavec, ki zasluži petindvajset dolarjev tedensko, ne zmenil za to pozicijo.

Dejstvo je, da nekateri res zaslužijo lepe denarce, toda koliko jih je? In kako dolga je sezija? Koliko se porabi med časom, ko se potika brez dela?

V dosti slučajih, če bi žena ne delala, bi mož ne zaslužil toliko, da bi družino pošteno preživel, ne da bi iskal na posodo.

Posebno letos so težave. Meseca maja se je skoro povsod prehalo z delom in sedaj je konec oktobra, pa kdor dela je srečen. Le par jih je, da so odpri šope in še tu se dela samo, da je ime.

Ljudje se vprašujejo, čemu to in kako bomo živeli? Dostikrat se sliši tu in tam, da bo prišla slammnikarska stroka čisto na bum. Toda je to neutemeljeno. Dekler si ne izmisli moda kake druge reči za pokrivalo moškega poleti, bodo vedno nosili in delali slammnike. Toda če jih bodo delali Slovenci ali kakka druga skupina, je vprašanje.

V dosti slučajih smo si sami krivi. Delodajalec čuti, da smo mehki in da se lahko stori z nami kar hočejo oni. Delodajalec dobro ve, da naš život nima hrbenice, zato se lahko upogne brez vsakega truda.

Le malo je rojakov, ki se drže unije in ti se nam zde kot aristokratje v tej stroki napram nam. Delodajalec se jih boje, ker pri vsakem najmanjšem nesporazumu naletite na skupen odpor pri njih. A mi smo jim prava igrača, ako eden ne gre, dva druga sta pripravljena iti, če tudi samo za napitino. Tu je vzrok, zakaj tako malo rešpektirajo delodajalec slovenske delavce.

Oni vedo, da so dobri delavci in delavke, a brez potrebnega ponaša. Vsaka najmanjša stvar jih lahko upogne. V nas je preveč lakomnosti ali pa preveč boječnosti; v tem si moramo iskati vzroka. Ni edinosti in preveč nezaupnosti je med nami.

Nisem bil tu med vojno a dobil sem gotovo pojasnila o zaslužku in življenju takrat, a če primerjamo z današnjim, je naravnost smešno. Poleg enajst mesecev dela na leto je bilo plačano čez dolar na duat in še ne prenatane delo. Danes imas šest deset mesecev in plače so se znižale od trideset do sedemdeset odstotkov. Res je, da se je znižal življenjski standard precej, toda ne toliko, kot se je znižal naš dohodek.

Če računam tedensko plačo v premiri s takratno je sicer manjša, a vseeno si misli, je tudi cenejša v prodajalni, kot je bilo takrat. Zdjaj pa odračunaj se tiste tedne, ko ne boš plačila dobil, se ti pa pokaže razlika taka, da prideš do zaključka, da nisi tak gospod kot si mislil, da jih ne zaslužiš petdeset, pač pa samo petindvajset povprečno na teden skozi

celo leto. V New Yorku za 25 dolarjev tedensko, če imaš družino, je pa bolj žalostna, ako ti jih ne prinese žena še dvajset na teden.

Ali pa mora biti tako? Dosti jih je, ki bodo rekli, da to mora biti. Drugi bodo rekli: sami smo si krivi, zakaj se ne združimo v tej ali oni obliki organizacije ali kluba? In nekaj ih je, ki molče in prepuščajo te reči drugim. Ne zmenijo se, samo, da se rije od danes do jutri. Nekaj je tudi takih, ki me bodo prav gotovo primerjali s tistimi na Studencu blizu Ljubljane, češ, kaj se vtika, ko bi najbolj spadal na Studenec.

Mogoče imajo prav vsi, vsak po svojem in ravno tako jaz trdim, da imam tudi prav v gotovih ozirih, toda sodbo prepuščam bralcem. Lahko me primerjajo s to ali ono skupino, trdim pa svoje. Dokler ne dobimo hrbenice v tej ali oni obliki, je tugoovanje zastoj.

Naša dolžnost je, da se lotimo vere samih v sebe, ter iztrebimo nezaupnost in vzbudimo vsaj nekoliko spoštovanja do samega sebe. Ni nam treba biti komunist ali ropar, toda živeti moramo.

Izrečno povdarjam, da to moje pisanje ni nagovarjanje za to ali ono stranko ali organizacijo. To prepuščam vam. Vsak naj svobodno in v popolnoma neodvisno premisli in vidi bo, da imam prav. Tudi ni namen mojega spisa preveliko vzbujanje nad. Jaz sem popolnoma nepristransko premislil, da nekoliko boljše bi lahko bilo, lahko bi se nekoliko izpremenilo v tem ali onem oziru. Ako so plače majhne, bi se moralo delati daljšo dobo v letu in ako se ne dela, bi morale biti plače nekoliko višje. Tukaj je pa ravno nasprotno; kar dve muhi hočejo ubiti in enkrat: skrajšanje sezije in trgane plače.

Poleg tega so si izmislili še tretjo nakano, v katero so Slovenci kar mahoma planili, namreč skozi poletne mesece sa se pojavile neke male sezije za par tednov z zmanjšano plačo in to na škodo delavcev.

Kaj je delodajalec, če za en mesec zapre delo in potem da zopet nazaj, kot nekako miloščno. V tem času spravi on svoje blago naprej in potem ko zopet začne nam ti ceneje delaš, on pa prodaj prav za tisto ceno.

Marsikdo bo rekel: Ja, boljše, da delam, je vsaj nekaj. Toda pomisli, ko bi ti ne šel delat za znižano ceno, bi ti on podaljšal sezijo in bi v vlek prav plačo, kot ti gre po vsej pravici, ter vložil ne koliko centov v kak denarni zavod za dni postopanja.

Vedeti moramo, da delodajalec natančno preračuni sproti vsak dan, kako mu bo šlo in ni mu za meriti, kajti vsakdo izmed nas na njegovem mestu bi storil tako. To tudi mi moramo premisliti, da je naše delo kaj vredno in da dobimo iz njega, kolikor mogoče.

To je boj, ki ga bjejo ljudje, odkar so se zavedli obstoja razredov in nikdo bi ne imel zameriti, kajti vsakdo stremi za boljšem. S tem približno lahko vsak dobi pojem, kaj je slammnikarska stroka v New Yorku po vojni. So izzvele nekatere tovarne, kjer še dokaj dobro postopajo z delavci, a Slovencev je malo tam.

Za enkrat nam ne preostaja drugega, kot upanje, toda upanje samo na sebi nam ne bo prineslo dobrega. Otresti se trezno in premišljeno zaspanca bi bilo priporočljivo. Vsak čim ima svoje gojje. Hiša ne bo dolgo stala brez temeljev, tako tudi noben drugi stvar. Organizacija ali katerakoli ustanova ne bo dolgo eksistirala brez velikodušnosti žrtvovanja od te ali one strani, in železne volje. Vsaj v mislih bi se morali združiti in imeti trdno voljo v svoj cilj. To bi bilo mnogo boljše kot gojiti osebnostna sovraštva in si staviti razna podtikovanja. Ni lepo, veseliti se nad porazom bližnjega, a blago in lepo je veseliti se nad zmago skupnosti v boju za obstanek tvojega življenja.

ZMAGALEC PRI OLIMPIJSKIH TEKMAH.

V Ameriko se je vrnil Finca Willie Ritoia, ki je zastopal Finsko na Olimpijskih igrah v Parizu ter premagal v teku vse svoje tekmece.

Finančna politika nekaterih držav.

Vojna je zapustila skoraj vsem državam kot nasledstvo novčani problem. Ker so morale evropske države izlajati ogromno množino novčanice, s katerimi so krile izdatke za vojno, je prišlo narodno gospodarstvo v obupno stanje, iz katerega se danes ne more najti pravega izhoda. Najbolj tipični primer držav, v katerih je inflacija v zvezi z vsemi posledicami dosegla vrhunec svojega razvoja in zahtevala radikalno reformo finančne politike, so Nemčija, Poljska in Avstrija. Kot država, ki je med vsemi uredila prva svoje finance, je Angleška. Posebno zanimiva je njena finančna politika z ozirom na premoč angleškega funta nad dolarjem. — Finančna politika Severne Amerike, ki je narekuje zlata inflacija, je tudi važna v zvezi s finančno obnovo Evrope.

Če si ogledamo finančno politiko Avstrije, Nemčije in Poljske, moramo konstatirati tesno zvezo med budžetno in novčano politiko. Ta stara istina je prišla v omenjenih državah do pravilne uporabe, ker so se predvidevani dohodki v gotovini radi padea valute znatno skrcili. Večina finančnikov je smatrala kot edino sredstvo za rešitev zunanje posojilo. Ta metoda je rešila Avstrijo in brzkone reši tudi Madžarsko. Nemčija in Poljska pa lahko služiti za vzgled, kako je treba izvršiti denarno reformo z lastnimi sredstvi. Odlučni moment v njunih reformah je bila uvedba davkov v zlatu. Paralelno s tem je Poljska naložila kontribucijo na premočnine in nepremičnine v iznesku 1 milijarde zlatih frankov. Nemčija pa je s par. 2. zakona o "Deutsche Rentenbank" naložila poljedelstvu, industriji in trgovini neke vrste pomoč v iznesku 3 milijarde 200 milijonov rentnih mark. Poleg omenjenih ukrepov sta uvedli obe države tudi prisilne tečaje, tako da so te objave vzbudile med državljani zaupanje v državo in njeno moč. Kapital, ki je dotlej težil večinoma v inozemstvo, se je začel vračati v domače banke in podjetja. Avstrija in Poljska sta spoznali, da emisije prve mesece noče biti konec, toda slednja je bila krita z nakupljenimi devizami, ki jih trgovina ni mogla absorbirati. Obe državi sta poslali v promet zlati in srebrni kovani denar z namenom, da dosežeta predvojni denarni položaj.

Veliki vojni izdatki so prisilili tudi Angleško, da si pomaga z emisijo vrednostnih papirjev "currency notes." Tudi Angleška se je 'otila dolgovi. Brezposlenost in ekonomska kriza je sprožila med trgovinskimi krogi misel, da bi večji obtok novčanice saniral te razmere. — Drugi pa so mnenja, da si je treba pomagati s takojšnjo deflacijo, ki je edino sredstvo za stabilizacijo državnega kredita in tečaja angleškega funta v New Yorku. Ti spori se še vedno nadaljujejo. Stališče vlade je izraženo v izjavi finančnega tajnika Grahama, ki je pri debati o proračunu izjavil, da ne veruje, da bi se mogla država spozabiti tako daleč, da bi začela voditi inflacijsko politiko. Letonjni budžet izkazuje probitek v onisku 424.000 funtov. Ali vlada je dobila dopolniti kredit za funte v iznesku 3.732.692 funtov in malo manjka, da se predvideni prebitek ne spremeni v

deficit. Da bi vladi ne bilo treba seči po sračnem sredstvu — inflaciji, mora skrciti svoje izdatke. Vsako misel o inflaciji angleška vlada odločno odklanja. Nasprotno, finančno ministrstvo skuša na vse načine ozdraviti gospodarsko življenje tako, da bi mogla država polagoma preiti k deflaciji in uvedbi zlate valute. To težnjo podpira ogromna večina angleških gospodarskih činiteljev.

Jasno je namreč, da so zle posledice inflacije vedno večje, kot težave in eventuelne neizgode, ki jih predstavlja inflacija. Glede finančne politike je glavno vprašanje stabilnosti. Toda med stabilnostjo normalnega trgovskega položaja in stabilizacijo cen po tem manipulacije s papirnatim denarjem je precejšnja razlika. Cen ni mogoče stabilizirati dotlej, dokler nimamo stalnega mednarodnega plačilnega sredstva, to je zlate valute.

Zelo zanimiva je finančna politika Severne Amerike. Pritok zlata v Ameriko ni posledica položaja na denarne mtrgu, namreč logična posledica dejstva, da predstavlja Amerika najprikladnejši in edini zlatu stalno odprtjeni denarni trg. Zlata je v Ameriki v vrednosti nad 4.000.000.000 dolarjev. Taka ogromna rezerva mora naravno razširiti notranji kredit in zahtevati, da poseže v finančno politiko državna banka. Pred vojno je bila kreditna politika velikih emisejskih bank nekako avtomatično determinirana od proporcije med kovinsko rezervno in njeno emisijo. Zvišanje ali znižanje te proporcije v eni ali drugi smeri je opozarjalo bančna ravnanjstva, da je treba razširiti ali omejiti kredit, da se zviša ali zniža obrestna mera. Dočim je bila pred vojno ameriška kreditna politika napram zlati rezervi pri federalnih rezervnih bankah brezkontrolno. Čim so izčrpale ekvivalent svoje zlate rezerve, imajo pravico do predjuma iz rezervnih federalnih bank, toda samo v obliki posojila. Ker nimajo sredstva, s katerimi bi preprečile povečanje kredita potom afiliranih bank na podlage zlate valute, ki jo slednje dobivajo, pošiljajo rezervne federalne banke v promet že več mesecev namesto novčane obligacije, ki predstavlja njihovo kovinsko podlago. Z drugimi besedami, one se protivijo povečanju lastne zlate gotovine in svoje kreditne podlage. Ali ta politika ne rodi dobrih posledic, zakaj če se s ene strani zlata gotovina ne poveča, se z druge zniža obtok novčanice. Tako se torej proporcija med rezervno in emisijo poveča. Konec junija 1924. je znašala 82 odstotkov napram 75 odstotkov v decembru 1923.

Šolske knjige za slovenske šole v Julijski Krajini.

Naučno ministrstvo v Rimu je dovolilo, da se smejo letos v slovenskem Primorju pri pouku uporabljati iste knjige kakor lani. Prosvetni minister je namreč pred časom hotel izdati nove knjige za tistih revnih par ur slovenščine. Sedaj je menda uvidel nezmisljivosti svojega početja in trenil nazaj na staro pot.

Razno.

Nespodobnost ženskih oblek.

Nemški škofje so se sklenili v zaščito javne morale obrniti z vso odločnostjo na ves nemški narod. Zato naj bi katoliška društva in katoliški krogi sploh posvetili tej stvari že sedaj vso pozornost. Škofje naglašajo v svojih pismih, da so zadnje čase že razni škofje v Evropi in Ameriki odločno svarili javnost, da bi se preprečila brezsrčnost, ki se posebno izraža v ženski modi, v nemoralnih plesih, v razuzdanostih; ki se kaj raše dogajajo v raznih kopališčih, nadalje pri telovadbah in drugih gimnastičnih prireditvah, pri skupnih plavalnih vajah, pri razuzdanih veseljah itd. To vse da zelo kvarno vpliva na katoliško moralo, posebno pri mladini, in da posvetna oblastva niso v stanju, da bi dovolj učinkovito nastopila proti temu zlu.

Zet - morilec.

Pred par dnevi so našli bivšega madžarskega državnega poslanca in znanega sportnika lastnika izvrstnih dirkalnih konj Arturja v Egvedija zjutraj mrtvega v kopalnici na svojem posestvu v Egedu v šopronjski županiji. Truplo je bilo privezano k umivalniku z brisačo, zvito v nekak vrv. Pod glavo je bila na tleh krvava blazina. Prvotno se je govorilo, da je rok pa je dala "stara mati" poklati in mučiti do smrti. Razboj izvršil Egveddi samomor in so hoteli prepeljati truplo v Budimpešto in ga tam pokopati. Kmalu pa so zapazili zdravniki pri komisionalnem ogledu na vratu mrtveca krvave madeže, ki jih je očitno zapustila tuja roka. Dognalo se je, da je imel Egvedi prejšnji večer hud nastop s svojim zetom banenim uradnikom dr. Ernestom Froehlichom, zaradi gospodarstva na njegovem veleposestvu. Vsled

tega ga je policija prišla, kakor tudi sobarico pokojnikovo in gozdnega čuvaja, ki sta osumljena, da sta sodelovala pri umoru. Zadeva je zbudila veliko senzacijo, ker je bil Egvedi povoc znan, zlasti pa v sportnih in političnih krogih.

40 let zvestega dela.

Dne 11. oktobra je slavil Andrej Gogala, delovodja znanje ljubljanske kamnoseške tvrdke Feliks Toman, 40-letnico svojega zvestega in uspešnega delovanja pri imenovanem podjetju. Kot prava gorenjska korenina, doma iz Bleda, je vstopil k tej tvrdki leta 1884. in je ostal do danes zvest in marljiv nastavljenec.

Gospodična ANA SLABE, je odpotovala v Ameriko dne 28. oktobra 1922 z S. S. Mauretania k svoji sestri gospodični Ivani Slabe, 593 West 21. cesta, New York. Doma je iz Škofje Loke, ampak tam ne ve nikdo za njen naslov. Pisna katera pišem na gornji naslov, mi pošta vse vrne.

Ako bi kdo od cenjenih rojakov in znancev vedel za naslov gospodične Ana Slabe, naj mi istega proti povratku stroškov pošlje. Ako pa gospodična Slabe čita ta oglas, naj mi nujno javi svoj naslov. — Pozdrav vsem rojakom in znancem!

Jaka Gorjanc, upravitelj Cunard Line, Ljubljana, Jugoslavija.

ANTHONY BIRK

HIŠNI IN SOBNI SLIKAR IN DEKORATOR

Prevzamem vsako v to stroko spadajoče delo.

ROJAKI, PREDNO ODDASTE DRUGEMU NAROČILO, VPRAŠAJTE

MENE ZA CENO.

359 Grove Street

Ridgewood,

Brooklyn, N. Y.

Telephone: Evergreen 5506

Ako ste se odločili

obiskati staro domovino in dospeti tja za BOŽIČNE PRAZNIKE, treba je, da si že sedaj nabavite potni list in druge potrebne listine, da boste pravočasno pripravljeni za odhod.

Za vsa navodila glede potovanja v domovino in povratka v Ameriko obrnite se na nas, kjer jih dobite brezplačno.

Mi zastopamo vse prekmorske parobrodne proge.

Vse bančne posle izvršujemo brzo, točno in zanesljivo.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Sprejeli smo sledeče knjige ter jih prodajamo po znižani ceni.

Nova velika arabska sanjska knjiga — Vsebuje 300 strani	1.50
Nova velika sanjska knjiga	.90
Sanjska knjiga, srednja	.35
Angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar ...	.75
Spretna kuharica. Nova velika kuharska knjiga. Navodila, kako se kuhajo dobra in okusna jedila. Trdo vezana	1.45
Slovensko-angleška slovnica. — Vsebuje slovnico, slovensko-angleški slovar in kako se postane ameriški državljani. Trdo v platno vezana	1.50
Gozdovnik. Povest iz ameriškega življenja. — 1. in 2. zvezek	1.—
Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka, od 1914 — 1918.	1.25
Robinson, povest	.65
Sin medvedjega lovca. Potopisni roman	.80
Rinaldo Rinaldini	.50
Sveta Genovefa	.50
Predtržani, Prešern in drugi svetniki v gramofonu	.25
Hitri računar ali Praktični računar	.75
Slovenska kuharica, (Kalinšek). Z mnogimi slikami v besedilu, vsebuje 668 strani, trdo v platno vezano	5.—
Amerika in Amerikanci. Popis slovenskih naselbin v Ameriki. Trdo v platno vezano	3.—
Narodni sklad za klavir. Zbirka slovenskih narodnih pesmi	.90
Pesmarica Glasbene Matice. Zbori za štiri moške glase. Vsebuje 103 najboljših slovenskih pesmi	2.50

(K naročilu priložite pokritje v smankah ali M. O.)

Knjige Vam pošljemo poštne prosto.

Slovenic Publishing Company

62 Cortlandt Street : : : New York, N. Y.

MARGARETA

ROMAN. — Spisal H. Rider Haggard.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

Ko sta Peter in Betty dospela do vrat, sta zapazila, da sta Margareta in Aguilar, ki sta kaj hitro korakala, že izginila skozi vrata, kajti bila so zaprla. Peter je potrkal in vrata je odprl neki služabnik. Iz veže je odšel v dvorano, odkoder je prihajal šum glasov. Dvorana je bila čeden prostor, z velikim odprtim ognjiščem in obširno mizo, ki je bila obložena z vsakovrstnimi stvarmi. Margareta, ki je vrgla medtem proč svoj plašč, se je grela pri ognju in Aguilar, sedeč v veliki naslonjači, je držal klobuk v roki ter jo pozorno motril.

Med obema je stal John Castell, močan, bradat mož, star od petdeset do šestdeset let. Njegov obraz je kazal lakavost in enerzičnost. Kljub temu, da je bil doma, je bil bogato oblečen ter je nosil plašč obrebljen z najbolj dragoceno kožuhovino. Kadar je bil Castell v svoji prodajalni ali svoji pisarni, ga ni bilo trgovca v celem Londonu, ki bi bil bolj enostavno oblečen. Zvečer, — ker je v svojem sren ljubil sijaj, pa se je oblekel kot velikaš, čeprav se ni nikomur pokazal. Iz načina, kako je stal ter zrl nanj je Peter takoj spoznal, da je Castell vzemirjen. Ko je čul Petrove korake, ga je takoj nagovoril z odločnim glasom, ki mu je bil lasten.

— Kaj sem moral izvedeti, Peter? Mož ubit in naravnost pred pragom kraljeve palače? Kmalu bi izbruhnila morija. Ali te je res aretirati sam ter te je rešil ta plemič? Ali je vse to resnica?

— Gotovo, — je rekel Peter povsem hladno.

— Potem sem uničen. Mi vsi smo uničeni. Kakšna zla ura je bila, ko sem vzel takega krvoločnega človeka v svoji hišo! Kaj pravis na to?

— Rečem le, da sem lačen in da bi rad večerjal, — je odvrnil Peter. — Oni, ki so pričeli to povest, jo tudi lahko končajo, kajti zdi se mi, da jim jeziki gladkeje tečejo kot moj jezik.

Ozrl se je na Margareto, ki se je takoj zasmejala naglas, dočim se je Aguilar ironično in pomembno smehljala.

— Oče, — se je oglašila Margareta, — ne bodi jezen na Petra, kajega edina napaka je, da udari premočno. Jaz sama sem vsega kriva, ker sem hotela na vsak način videti kralja, proti njegovi volji in nato je prišel oni surovež, — in njene oči so se napolnile s solzami sramote in jeze, — ki me je prijel, dokler ga ni vrgel Peter na tla. Ko ga je škot napadel z mečem v roki, ga je ubil s palico, kar je vse.

— Izvrstno je bilo izvršeno to, — je rekel Aguilar s svojim inozemskim naglasom. — Vadel sem vse ter izprva domneval, da ste že mrtvi. Udarili ste s palico predno je mogel ponoviti mahljaj z mečem.

— Dobro, dobro, — je rekel Castell, — jejmo najprvo ter govorimo pozneje. Senjor Aguilar, počastili boste mojo borno mizo, čeprav je težko zamenjati jedi s kraljevske mize z jedmi navadnega trgovca.

— Jaz sem počaščen, — je odvrnil Aguilar, — in kar se tiče jedi, je njegovo veličanstvo kaj skopo v tem postnem času. Le malo sem jedel in radi tega sem, kot senjor Peter, lačen.

Castell je pozvonil s srebrnim zvoncec, stoječim na mizi in služabniki so prinesli večerjo, ki je bila izvrstna in obilna.

Medtem ko so služabniki pospravljali jedila na mizo, je odšel Castell k omari ter vzel iz nje dve steklenici, katere je sam odprl. Aguilarju je rekel, da mu bo dal pokusiti vino iz njegove lastne dežele. Ko je izjavil to, se je pokrižal ter izgovoril kratko molitvico v latinščini. Aguilar je sledil njegovemu vzgledu ter pripomnil, da ga veseli, ker se nahaja v taki krščanski hiši.

— Kaj drugega bi pač mogli misliti? — ga je vprašal Castell lakovo.

— Splah ničesar nisem mislil, gospod, — je odvrnil Aguilar, — a žalibog ni vsakdo kristijan. Na Španskem imamo naprimer Marokance in — Žide.

— Vem, — je rekel Castell, — saj trgujem z njimi.

— Potem niste bili še nikdar na Španskem?

— Ne, jaz sem angleški trgovec. Poskusite to vino, gospod. Prišlo je iz Granade ter pravijo, da je dobro.

Aguilar je poskusil ter izpil nato celo čašo.

— Dobro, — je zares, — je rekel. — Nimam enakega v svojih kletah tam.

— Torej živite v Granadi. Senjor Aguilar, — je vprašal Castell.

— Včasih, kadar ne potujem. Imam hišo, katero mi je zapustila mati. Ljubila je mesto, ter kupila od Marokancev staro palačo. Ali bi ne hoteli videti Grande, gospica? — je nadaljeval ter se obrnil proti Margareti. — Nad mojo hišo se dviga čudovito poslopje, imenovano Alhambra.

— Moja hči ga ne bo najbrž nikdar videla, — se je oglašil Castell. — Ni moj namen, da bi kedaj obiskala Španko.

— Seveda ni to vaš namen, a kdo ve! Edinole Bog in njegovi svetniki, — je končal ter se pobožno pokrižal.

Jezik mu je gladko tekel in njegov glas je bil tako prijeten, da je Margareta pozabila jesti ter neprestano zrla nanj. Oče in Peter, pa sta opazovala oba. Končno, po zaključeni večerji, se je obrnil Castell proti Petru ter rekel:

— Sedaj, Peter, mi povej svojo povest.

Peter mu je povedal svojo povest s par kratkimi besedami, a pri tem vendar ni ničesar izpustil.

— Ne morem te dolžiti, — je rekel trgovec, ko je zaključil. — Tudi ne vem, kako bi se mogel drugače obnašati kot si se. Dolžim le Margareto, kajti dal sem ji dovoljenje, da gre s teboj in Betty je ob reki ter ji naročil, naj se izogne ljudskim množicam.

— Da, oče, moja napaka je in prosim te odpustanja, — je rekla Margareta tako ponižno, da je oče ni mogel pokarati kot je nameraval.

— Petra bi morala prositi za odpustanje, — je rekel, — ker bo najbrž prišel pred sodišče, ker je povzročil smrt človeka. Zaponni si, da je bil dotični de Ayale in da je poslanik zelo jezen.

Margareta se je prestrašila, kajti misel, da se lahko pripeti Petru kaj hudega, je trgala njeno srce. Prebledela je in oči so se ji napolnile s solzami.

— Ne govori tako, — je vzklila. — Peter, ali ne boš zbežal?

— Nikakor ne, — je odvrnil Peter odločno. — Dal sem, svojo besedo kralju in temu inozemskemu plemiču.

— Kaj je treba storiti, — je nadaljevala. Nato ji je prišla neka misel in obrnila se je proti Aguilarju ter rekla proseče:

— Senjor, vi ste tako mogočni ter prijatelj upljivih ljudi, ali bi nam ne hoteli pomagati?

(Dalje prihodnjik.)

Josip Kosor:

Cigan.

Jova Jovanović je živel s prekrasnim ciganskim dekletom Jelo. Nikoličev v divjem zakonu. Lazamskega župnika je to zelo vznemirjalo in v preveliki gorečnosti za blagor svojih župljanov je neumorno pošiljal občinski upravitelj v K. ovadbe, v katerih je zaklinjal upravo, da naj prisili cigana, da se zakonito oženi s svojo družico.

— V kolikor je županijskemu uradu znano, — je dolal župnik svemu zadnjemu dopisu, — je omenjeni Jova Jovanović veliki grešnik in nepridiprav. Ko petelin menja vsak trenutek žene in premenja jih je dolejš gotovo že pol tuceta. — Poleg tega daje ta tandoglavci in skadence jasnno slab zgled ostalim ciganom in dr. — ruši mir v moji staji. Slavna uprava gotovo ne bo grešila proti svoji duši, če tega škodljivca kar najobčutnejše kaznuje in ga tako privede k razumu.

Župan je skladal vse župnikove pritožbe na kup na svoji zaprašeni mizi, ko pa je zapazil, da bi se župnik ne pritožil pri predstojni oblasti in ga ne naznanil okrajnemu glavarju; zato je s stroгим dopisom pozval Jovo Jovanovića k sebi.

Jova se je zgledal. Bil je to tridesetleten mož, temne ciganske poti, vitkega, visokega stasu, gibkih jedrih gibov, polnih neobičajne prožnosti in prilijene elegancije, lahkih, dolgih aristokratskih rok, ustvarjenih za sviranje na goslih. Obličje je imel pravilno z orlovskim nosom, finih potez in vedno se smehljajočimi, nemirnimi, velikimi, črnimi očmi. Med svežimi, rdečimi ustnicami so se mu bliskali bel li zobje ko nagosto nabrani biserji.

— V svoji duši je Jova preživljal sanje in nemirno hrepenenje po večnih spremembah.

— Jova! — je zakričal župan z glasom starega predstojnika in uprl nanj pogled preko svojih očal, pri čemur si je otiral z čebelo poraščeno roko svoje bikovo čelo: — prejel sem nujno pritožbo od tvojega župnika. Zapovedujem ti da se nemudoma oženiš s tisto svojo ciganko, sicer te pošadim za osem dni na hladno in pošljem potem k vrugu tebe in njo.

Jova je trenutek molčal.

— Vsaj vendar dobro živim s svojo Jelo, nikomur nisem na poti — česa še treba? — je odgovoril na to in se nalahno nasmehnil županu.

— Ti se moraš vendar z njo poročiti v cerkvi, kar tako to ne gre, razumeš?

— Ne razumem! Čem sem splojen z njo po življenju, ni treba drugega!

Župan je ježno vstal.

— Čuj, eigo, veš li, pred kom stojis? Ne šali se! Za nekoliko žen si zapodil, toda odslej jih ne boš več — Urad zahteva, da se oženiš in ta urad sem jaz! — in župan si je potrkal s pestjo na prsa.

— Zapolil nisem niti ene same žene, tem več sem se z njimi v miru razšel. Mi cigani ne poznamo nujnosti, da bi živeli drug z drugim vse do smrti. Mi medsebojno menjamo, dokler ne najdemo prave. V ostalem je ta sprememba prijetna in sladka tako za ženo kot za moža — Toda najti ženo po sreči, s katero je mogoče živeti do starosti, ali da bi ona našla takega moža, to mi kar tako, ko bi z neba padel naravnost v mleko in med — Sicer sem pa našel sedaj to pravo v svoji Jeli in ostaneva skupaj — toda vezati se s poroko, ko z kakim obročem tega nočeva — ni to v moji krvi, ne morem tako storiti, pa če mi glavo razbijejo —

Komaj je župan dočkal konce je že segel po vrvice, da bi pozvonil stražniku.

Jova je slutil, da ga čaka zapor in je zadržal župana.

— Gospod župan, prosim, nikar se ne prenaagite —

— Ali se oženiš, te vprašam še enkrat?

— Premislil bom — — —

Ko ga je Jela zagledala na pragu koč, mu je stekla naproti in kliknila, ko ranjen orel. Potem ga je prišla za roke, pa vedla v izbo in pričela poljubljati njegove roke, lica, oči, dokler ni izbruhnila v krčevit ženski jok. Jova jo je vzel na koleno, gladi njene buje, črne lase in jo tolažil s poljubmi. Nato je vzel gosli in zavrnil burno pesem, ki je pred tem ni še

— Dan ti mesec dni odloga, toda potem beda tebi!

Jova, odhajajoč iz občinskega doma, je razmišljal; če si ti urad, sem tudi jaz urad za se in ti nisi nad menoj — samo volja božja —

— In tako je objemal in ljubil Jova dalje svojo čarokrasno Jelo, vitko devojko tipične krasote in se brezskrbno potepal z njo po cestah in stezah — vse brez poroke. Jela ni niti z besedo kdaj omenila, naj bi jo poročil in ko ji je on ob priliki povedal, kako ga je župan k temu silil, se je prezirljivo zasmejala, ga poljubila na usta in se mu privila na grudi.

Župan je že pozabil, da Jova sploh živi, ko pa je opazil, da se je kupček župnikovih pritožb spremenil v kup, se je razjezil in dal privedi Jovo po stražniku. Jova je stopil predenj drzno in z nasmehom. Jezil se je, ker so ga motili pri njegovem delu.

— Zakaj ste me klicali?

— Si se oženil s tisto svojo?

— Nisem — — —

— Zaprem te! Pošljem vas k vrugu!

— Zato nimate pravice.

— Jaz sem urad — — —!

— Kaj me to briga — — —

Župan se je prezirljivo ozrl nanj in v dvakrat pozvonil stražniku — znamenje, da hoče nekoga posaditi v zapor.

Jova se je sovražno ozrl na župana.

— Ali boš sledil moji odredbi, te vprašam še enkrat?

— Ne! — zarenčal Jova.

Vstopila sta dva stražnika pripravljeni, da ga odvedeta.

— Na hladno z njimi! — je ukazal župan. — Štirinajst dni!

Za župana je radost in slast — kakor da pije sladko medicino, kadar more kaznovati in dati ču-kadar more kaznovati in dati čuti-ti svojo šerogost in neizpros-

Jova se je vzbomil ko jeklen stebel.

— Ne ganem se!

— Odvedite ga! — je zavpil župan.

Stražnika sa pokazala zobe in se vrgla na Jovo ko dva gavrana.

Nastal je pretep, rivanje, obrazi so se oznojili in kri se je razplamenila v žilah mož — Jovi od masčevalnega srca, stražnikom od razdraženosti in zlobe, županu od zavesti svoje moči. Za trenutek sta prišla še dva moža, ki sta pomagala odvléci Jovo ko živinče v zapor.

Jova ves zasopel, odrt, s krvavimi sledovi stražnikovih nohtov na obrazu, je kričal na župana kot obseden:

— Skrunile! moje časti, skrunile! moje svobode in mojega življenja!

— Priložite mu nekoliko goščih! — je zavpil župan na stražnike, škrtajte z zobmi in stiskajte s pestmi.

Dve, tri minute je bilo tiho, potem pa se je naenkrat razleglo po ulici bolešno, stokačoče javkanje, ko da kdo koga kolje, v temnem zaporu pa so hitro padali udarci trdne volovske žile na človeka cigana in risali na njegovo temno kožo modre kače —

nikdar sviral in ki jo je sedal njegovo srce narekovalo goslim.

Ko vihar, ki siče skozi pusto sotesko, so se razlegli prvi zvoki Jovinih gosel v mesečno noč; strune so zastokale, ko da človeško srce toži nad zlobo usode in proklinja nepravilnost ljudi; trenotke so izražale mehko nežnost in zato zopet napolnjevale noč z drznimi melodijami, ko da zli človek uničuje, ubija, ruši. — In Jova?

Glava se je nagnila nad levo ramo, bujni lase so se razpustili ko levja griva, oči se zaprle, prsti begali; lok sekal ko bridki meč — srce je trepetalo, gorelo, gnilo, umiralo ko poln cvet, kadar ga ožge poletno solnce.

Jela je vsa strepetala ko tiček v zraku in skrila glavo na njegovih prsih. Po temnih tleh izbe se je razprostrl mesečni svet ko izločiat sneg in risal na nasprotni steni fantastične cvete, ki so plesali, zdelo se je, očarani po zvokih gosel.

In ko je Jovi kanila solza na gosli, jih je naglo odložil in prijel Jelo za roko.

— Jelo, srce moje, Jelo, moje, medenica, solnce mojih mladih dni, prišel je čas, da te zapustim. Grem po novi poti, ki ne moreš po nji z menoj. Tukaj ne morem živeti več — v sramoti.

Jela je obstala trenutek prepadena in tiha ko mramornata soha, nato pa vzklila:

— A kam? pojdeš, Jovo, kam? Zakaj me zapuščaš, golob ti moj, moje ljubljeno jagnje?

— Ne vprašuj, nič ne vprašuj, enkrat bi se itak razšla. Le enkrat se živi in umira, jaz pa hočem še v mnogem oziru, ko jeklo v ognju, okaliti svoje življenje —

— Če pa hočeš poznati pot, po kateri sem odšel, pogledj čez pol ure, čez uro skozi okno in neobičajna, krvava zarja ti pokaže moj pot.

Jova je izginil v noči. Jela je obstala pri oknu blede, hladna, po greznjena v misli. Na njene bujne, razpuščene lase je padal modrikast mesečni žarek in jih spreminjal v žareč, čaroben sijaj —

— In v resnici, komaj je preteklo nekaj trenotkov gluhega nočnega časa, je predramil Jelo nenaden pogled. Na enem kraju z mesečno zarjo oblitega neba se je pojavil naenkrat debel, mehak stebel dima in pričel oljvati zvezde in zatemnjavati obzorje. Plamen, ko krvav jezik, se je dvignil k nebu in izginil. Na to znova dva trije plameni, hiteči k zvezdam. Ta igra pa je trajala le kratko in naenkrat se je dvignil med silnim prasketanjem požar v ognjenem morju naravnost do neba; zvezde so izginile, mesec je zatemnel in zakraval, ko, da se sramuje, zgoče iskre so se razletele okoli in dim, kot ogromen, raztrgan, temen prapor je že zaplapolal nad spečo vasjo, smrdeč po požarišču —

— Gori! gori! — je prekinil nek glas nočno tišino in kmalu se je odzval drugi, tretji. Okna so se odprala, in ljudje so z od groze skrivljenimi ustni kričali: gori!

— Pri županu gori! — je vpil nekdo. — Županovo žito in kozolec gori! — je kričal drugi.

Župan je pribegal razoglav in bos in takoj je ukazal, naj orožniki primejo Jovo Jovanovića.

Toda medtem, ko se orožniki iskali Jovo v eiganski četrti, je stal on že na obronku vzdaljenega

Kretanje parnikov - Shipping News

4. novembra: Colombo, Genoa, Bremen, Bremen;

5. novembra: Berengaria, Cherbourg; Rochambeau, Havre.

6. novembra: Pittsburg, Cherbourg.

8. novembra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Veendam, Boulogne; Saxonia, Cherbourg; De Grasse, Havre;

12. novembra: Mauretania, Cherbourg.

13. novembra: Lapland, Cherbourg; Albert Ballin, Cherbourg in Hamburg; Arabic, Cherbourg.

15. novembra: Olympic, Cherbourg; Columbus, Cherbourg; Bremen; La Savoie, Havre; Reliance, Cherbourg in Hamburg; Nieuw Amsterdam, Boulogne.

19. novembra: Paris, Havre, Aquitania, Cherbourg.

20. novembra: Minnekahda, Cherbourg; Thuringia, Cherbourg in Hamburg.

22. novembra: Homeric, Cherbourg; Ryndam, Boulogne; Republic, Cherbourg, Bremen; Orca (Bermuda), Cherbourg.

26. novembra: Berengaria, Cherbourg.

27. novembra: America, Cherbourg in Bremen; Zealand, Cherbourg; Deutschland, Cherbourg in Hamburg; Minnekahda, Cherbourg in Bremen.

29. novembra: Majestic, Cherbourg; Rotterdam, Boulogne; Duilio, Genoa; Presidente Wilson, Tyst.

3. decembra: Mauretania, Cherbourg.

4. decembra: Cleveland, Cherbourg; Hamburg; Mongolia, Cherbourg in Hamburg.

6. decembra: Olympic, Cherbourg; De Grasse, Havre; Martha Washington, Trieste; Conte Verde, Genova.

8. decembra: Leviathan, Cherbourg.

9. decembra: Pittsburg, Hamburg; Orduna, Cherbourg; Hamburg; Colombo, Genova.

10. decembra: Paris, Havre.

11. decembra: Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

13. decembra: Aquitania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg; Veendam, Boulogne, Rotterdam.

16. decembra: France, Havre; Bremen, Bremen.

17. decembra: Majestic, Cherbourg.

20. decembra: Pres. Harding, Cherbourg; New Amsterdam, Boulogne, Rotterdam.

24. decembra: Minnekahda, Cherbourg, Hamburg; Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.

27. decembra: Olympic, Cherbourg; Volendam, Boulogne, Rotterdam.

30. decembra: Rochambeau, Havre; Arabic, Cherbourg, Hamburg.

31. decembra: Zealand, Cherbourg; Ohio, Cherbourg, Hamburg.

3. januarja: Aquitania, Cherbourg; America, Cherbourg; Columbus, Cherbourg, Bremen.

6. januarja: Duilio, Genova.

7. januarja: Paris, Havre.

Italian Line

NARAVNOST V LJUBLJANO V 9 DNEH

COLOMBO

Odpluje iz N. Y. 4. nov. in 10. decembra

DUILIO

Odpluje iz N. Y. 29. nov.

Obrnite se na avtorizirane agente.

Italia America Ship. Corp.

1 State Street

New York

gozda, v senci hrastov ter gledal z zlobnim usmevom proti strani, kjer je uničujoč požar požiral zložene snope žita in je krvavelo nebo ko zapadajoče purpurno solnce —

Njegova Jela je v istem času še vedno gledala v ogenj in dim z hladnim belim obličjem mrtveca — in tožno mislila na Jovo.

Zaman so iskali Jovo, da bi ga izročili roki pravice, zaman so mučili Jelo, da bi povedala, kam se je podal; zginil je, ko da je njegov sled veter zavel —

Šele pozneje so zvedeli cigani, da jih je njihov tovariš za vedno zapustil in da je odšel k drugemu ciganskemu plemenu kotlarjev, ki blodi po slavenskih ravninah, katerega člani pri zgorelem ognju strastno ljubijo ženske in kujejo rdečo med in v svojem pustem življenju ljubijo svobodo strastno, divje, ko orli gorskih višav.

ALI VESTE, —

da je umrl v Celju dr. Turner, znani slovenski pisatelj, ki je večino svojega življenja preživel v inozemstvu? Ali veste, da vam dajo Helmar cigarete kakovost, dočim vam dajo druge količino. Z veseljem boste začeli kaditi furske.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

K DOB je namenjena potovati v stari kraj, je potrebno, da se natančno poučen o potnih listih, priložni in drugih stvarih.

Pojamila, ki vam jih samoremed dati valed naše dolgoletne iskustva, vam bodo gotovo v korist; tudi proročamo vedno le prvostvne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave, ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, samorejo tudi nedržavljeni dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D.C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje posredni v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojamilia. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih tresh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljenec.

Prodajamo vozne liste na vse predele: tudi preko Trsta samorejo Jugoslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

ITALIJANSKE HARMONIKE.

MI izdelujemo in importiramo razne prvostvne ročne napravljene ITALIJANSKE HARMONIKE, najboljše na svetu. Deset let garantirane. Naše cene so nižje kot drugih izdelovalcev. Brezplačen pouk v igranju klupecem. Pišite po BREZPLAČNI cenik RUATTA SERENELLI & CO. 817 Blue Island Ave, Dept. 32, Chicago, Ill.

Prav vsakdo —

kdor kaj išče; kd